

การทบทวนแผนจัดหารายได้ กองทุนสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

(ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒)

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

สารบัญ

		หน้า
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
	๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
	๑.๓ เป้าหมาย	๒
	๑.๔ ผลผลิต	๒
บทที่ ๒	สถานภาพและปัจจัยทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๓
	๒.๑ รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๓
	๒.๒ ค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๐
	๒.๓ เงินคงเหลือสุทธิของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๓
	๒.๔ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓	๑๓
	๒.๕ ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๔
	๒.๖ การวิเคราะห์สถานภาพการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๕
	๒.๗ โอกาสและความเป็นไปได้ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	๑๘
บทที่ ๓	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๐
	๓.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม	๒๐
	๓.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาอุปสรรค ในการหารายได้เข้า กองทุนสิ่งแวดล้อม ตามแหล่งรายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๓
บทที่ ๔	แนวคิดการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้	๓๐
	๔.๑ แนวคิดการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้	๓๐
	๔.๒ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของรายได้ ในแต่ละแหล่ง	๓๕

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๕	วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์	๔๒
	๕.๑ วิสัยทัศน์	๔๒
	๕.๒ เป้าประสงค์	๔๒
	๕.๓ ยุทธศาสตร์การจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๔๒
บทที่ ๖	แผนปฏิบัติการจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๔๘
	๖.๑ การดำเนินงานเพื่อจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม	๔๘
	๖.๒ แผนปฏิบัติการภายใต้แผนจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๔๙
บทที่ ๗	การติดตามและประเมินผล	๕๙
	๗.๑ แนวทางดำเนินการ	๕๙
	๗.๒ กลไกการดำเนินการ	๕๙

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๙	๔
ตารางที่ ๒ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕	๑๔

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ สัดส่วนของการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑	๑๒
ภาพที่ ๒ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเงินกู้ และเงินอุดหนุน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑	๑๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นทุนหมุนเวียน จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นมาตรการทางการเงินที่สร้างแรงจูงใจ ในการสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม (NGOs) ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งเมื่อพิจารณาแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- ๑) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด
- ๒) เงินโอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๓) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้
- ๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ
- ๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- ๖) เงินจากดอกผลและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้
- ๗) เงินอื่นๆ ที่ได้รับเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

ที่ผ่านมา พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายจ่ายแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามที่ระบุไว้ในแหล่งรายได้ ตามมาตรา ๒๒ ที่ได้รับเข้ามาไม่สมดุลกับรายจ่ายในแต่ละปี ส่งผลต่อการดำเนินการกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของกองทุนสิ่งแวดล้อม และมีความเสี่ยงต่อความไม่ยั่งยืนของกองทุนในอนาคต จากสภาวะปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้แผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นกรอบนโยบายในการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการจัดหารายได้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพตามแหล่งรายได้ที่ระบุไว้ในตามมาตรา ๒๒ โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวฯ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มแหล่งรายได้จากแหล่งเงินทุน ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ตลอดจนมุ่งเน้นการดำเนินการตามหลักการของกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด รวมถึงการศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้ต่างๆ ในการจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กองทุนมีรายได้อย่างต่อเนื่องและเป็นทุนหมุนเวียนที่มีศักยภาพทางการเงินที่มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ

ดังนั้น กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการทบทวนแผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒) ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดหารายได้ โดยการแสวงหารายได้ที่มีความแน่นอนและสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นกองทุนที่มีความมั่นคงและยั่งยืน และเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศได้ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อทบทวนกรอบแนวทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ในการจัดหารายได้ที่ชัดเจน มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์และการบริหารงานกองทุน เพื่อมีการจัดหาแหล่งทุนและแหล่งรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๒.๒ เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นกองทุนที่มีความมั่นคงทางการเงิน โดยมีเงินทุนสำหรับการบริหารงานกองทุนอย่างเพียงพอ และสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และเป็นไปในแนวทางตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๑.๓ เป้าหมาย

แนวทางการจัดหารายได้ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายได้เพียงพอต่อการจัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้ในแต่ละปี

๑.๔ ผลผลิต

กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน

บทที่ ๒

สถานการณ์และปัจจัยทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปี ๒๕๖๑*^๑ กองทุนสิ่งแวดล้อม มีรายรับจากแหล่งรายได้ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งสิ้น ๑๖,๓๑๙.๗๗ ล้านบาท ในขณะที่ค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งสิ้น ๑๕,๕๘๙.๔๓ ล้านบาท (นับรวมวงเงินโครงการที่อนุมัติแล้วแต่ยังไม่ได้มีการเบิกจ่ายเงิน) การดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมได้สนับสนุนเงินโดยมีสัดส่วนของการจัดสรรเงินกองทุนในลักษณะของเงินอุดหนุนมากกว่าเงินกู้ จึงทำให้เงินหมุนเวียนที่เข้าสู่กองทุนตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ มีสัดส่วนของเงินคืนกลับกองทุนในปริมาณ น้อยมาก โดยเฉลี่ยเงินหมุนเวียนที่คืนกลับ เข้าสู่กองทุน ประมาณปีละ ๒๐๐ ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับ เงินงบประมาณที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องจัดสรรให้การสนับสนุนในแต่ละปี ซึ่งเห็นได้ว่าหากกองทุนสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีงบประมาณเพิ่มเติมเข้ามาเป็นรายได้อย่างต่อเนื่อง อาจทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีงบประมาณ ที่เพียงพอในการให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนและเงินกู้ในแต่ละปี และส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อ การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้

๒.๑ รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ ระบุที่มาของเงินและทรัพย์สินของกองทุน โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- ๑) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด
- ๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๓) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้
- ๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ
- ๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาล ต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- ๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้
- ๗) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

กองทุนสิ่งแวดล้อม เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน ได้รับงบประมาณจาก แหล่งที่มาของเงินกองทุนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๖,๓๑๙.๗๗ ล้านบาท รายละเอียดดังตารางที่ ๑

* ปี ๒๕๖๑* : ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

ตารางที่ ๑ รายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามแหล่งเงินทุน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑*

หน่วย : ล้านบาท

แหล่งเงินทุน	๒๕๓๕ - ๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑*	รวม
๑. เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่ นายกรัฐมนตรีกำหนด	๔,๕๐๐.๐๐	-	-	-	-	๔,๕๐๐.๐๐
๒. เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อ การพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพ ชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๕	๕๐๐.๐๐	-	-	-	-	๕๐๐.๐๐
๓. เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตาม พระราชบัญญัตินี้ (ม. ๙๓)	๘.๕๙	๓.๓๒	๖.๐๙	๔.๗๒	๒.๘๒	๒๕.๕๔
๔. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ	๑,๒๕๐.๐๐	-	๑๕๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑,๖๐๐.๐๐
๕. เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาล ต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ	๒,๗๑๗.๘๔	-	-	-	-	๒,๗๑๗.๘๔
๖. เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้	๕,๕๔๘.๑๑	๒๙๗.๓๔	๔๓๒.๒๑	๔๗๗.๓๘	๒๒๐.๙๐	๖,๙๗๕.๙๔
๗. เงินอื่น ๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน นี้	-	-	-	-	๐.๔๕	๐.๔๕
รวมทั้งสิ้น	๑๔,๕๒๔.๕๔	๓๐๐.๖๖	๕๘๘.๓๐	๕๘๒.๑๐	๓๒๔.๑๗	๑๖,๓๑๙.๗๗

(หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑)

แหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑) เงินที่ได้รับต่อเนื่อง ได้แก่ ค่าบริการและค่าปรับ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม
และเงินคืนจากโครงการเงินกู้ยืม

๒) เงินที่ได้รับไม่ต่อเนื่อง ได้แก่ งบประมาณแผ่นดิน เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจาก
ภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

๓) เงินที่ได้รับเป็นทุนประเดิม ได้แก่ เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการ
พัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต

๑. เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓
แห่งพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อรักษาระดับราคา
ขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศให้มีเสถียรภาพ ซึ่งเกิดจากการรวมกองทุนรักษาระดับน้ำมันเชื้อเพลิง
กับกองทุนรักษาระดับราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (เงินตราต่างประเทศ) เข้าด้วยกัน โดยรายรับของกองทุนน้ำมัน

เชื้อเพลิงมาจากการจัดเก็บภาษีจากผู้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศโดยกรมสรรพสามิต การจัดเก็บภาษีจากผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยกรมศุลกากร รวมทั้งการจัดเก็บจากผู้ได้รับสัมปทานก๊าซโดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ โดยอัตราการส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่างๆ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงานกำหนด

หลังจากที่รัฐบาลได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งในระยะเริ่มแรกรัฐบาลได้อนุมัติเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ๔,๕๐๐ ล้านบาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบกับการขอเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม วงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) โดยนายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้ทั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงพลังงาน “ทำงานร่วมกันบูรณาการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประเทศชาติและประชาชน” เนื่องจากการขอเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม วงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานและสถานะของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในอนาคตได้ และได้เสนอแนะให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในรูปแบบโครงการเดี่ยว หรือโครงการที่สามารถสนับสนุนผู้เข้าร่วมโครงการอื่นได้ (Block Grant) โดยวัตถุประสงค์ของโครงการต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕

กองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อกิจการที่อนุญาตให้นำรายรับสมทบไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน กองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกำหนดเป็นเงินทุนหมุนเวียน สามารถนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ตามกฎหมายนั้นๆ หรือนำเงินรายรับได้รับจากการดำเนินงานสมทบไว้ใช้จ่ายหมุนเวียนในกิจการ โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ซึ่งถือเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นแนวทางที่ทำให้รัฐบาลสามารถดำเนินกิจกรรมที่จำเป็นและสำคัญ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางปกติได้

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็นจำนวนเงิน ๕๐๐ ล้านบาท จากรัฐบาลตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งหลังจากได้รับเงินทุนดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว กองทุนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตได้ถูกยกเลิกไป กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงไม่ได้รับเงินทุนส่วนนี้อีกจนถึงปัจจุบัน

๓. เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มุ่งหวังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ (๑) ให้กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกหนึ่งในการสนับสนุนเงินทุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะของเงินอุดหนุน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม โดยกองทุนสิ่งแวดล้อมสนับสนุนเงินทุนร้อยละ ๕๐ - ๙๐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบร้อยละ ๑๐ - ๕๐

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๘ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้ดำเนินการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม ไม่ว่าจะการดำเนินงานดังกล่าวจะได้รับงบประมาณในการดำเนินการจากงบประมาณแผ่นดิน รายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น และเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ หรือเรียกค่าธรรมเนียมเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด โดยรายได้ที่จัดเก็บได้จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำส่งคลังเป็นงบประมาณแผ่นดิน แต่ให้หักส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการขอจัดสรรและขอกู้ยืมเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๓ ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดเก็บค่าบริการในอัตราที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๘๘ และหักเงินค่าบริการคืนกองทุนในอัตราที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดไปนับจากเริ่มเดินระบบ และส่วนที่เหลือให้นำเก็บไว้ใช้เป็นค่าบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งอัตราการหักรายได้ค่าบริการและค่าปรับที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บได้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามมาตรา ๘๘ และมาตรา ๙๓ ที่ต้องส่งคืนเงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมตามประกาศคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓๓ แห่ง (น้ำเสีย ๙ แห่ง ขยะ ๒๔ แห่ง) ปัจจุบันสามารถเรียกเก็บส่งคืนเงินเข้าสู่กองทุน จำนวน ๒๔ แห่ง แบ่งเป็นด้านน้ำเสีย ๙ แห่ง และขยะ ๑๕ แห่ง โครงการที่ยังไม่มีประกาศ จำนวน ๖๑ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑) และมีแนวโน้มว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเก็บค่าบริการในการบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะได้เพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้ว่า ในขณะนี้จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๗๖ ที่สามารถส่งเงินคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประเด็นปัญหาเรื่องการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบกำจัดของเสียรวมกำลังจะหมดอายุการใช้งาน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ส่งคืนเงินดังกล่าวให้กองทุน นอกจากนี้ การเก็บเงินค่าบริการหรือค่าปรับที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บได้ตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมกำหนด ให้หักส่งคืนในอัตราร้อยละ ๓.๕ ของรายได้ จากค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บได้ สำหรับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ และหักส่งคืนในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕ ของรายได้จากค่าบริการและค่าปรับ

ที่จัดเก็บได้ สำหรับโครงการที่ขอรับการสนับสนุน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป แม้ว่าจะมีการปรับอัตราส่วนการหักส่งคืนเงินกองทุนแล้วก็ตาม แต่อัตราส่วนที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕ ของรายได้จากค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บ ยังต้องขึ้นอยู่กับความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บค่าบริการดังกล่าวด้วย และยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการส่งคืนเงินกองทุนในปัจจุบัน ซึ่งทำให้รายรับดังกล่าวไม่สามารถส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่งผลกระทบทำให้รายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมอาจได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

๔. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นรายจ่ายที่รัฐบาลกำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ราชการส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาดำบล องค์กรระหว่างประเทศ นิติบุคคล เอกชน หรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ รวมถึงเงินอุดหนุนงบประมาณมหากษัตริย์ เงินอุดหนุนศาสนา และรายจ่ายที่สำคัญงบประมาณ กำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่าย ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในกองทุนที่อยู่ในการกำกับดูแลโดยหน่วยงานภาครัฐ แต่หลักการจัดตั้งกองทุนได้กำหนดให้แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานภายในกองทุนมาจากเงินนอกงบประมาณ รัฐบาลจึงไม่สามารถกำหนดให้เป็นรายจ่ายประจำเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนได้เป็นประจำทุกปี ดังเช่นหน่วยงานของรัฐทั่วไป ดังนั้น แนวทางการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐบาลจึงอยู่ในรูปแบบของเงินอุดหนุน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการสนับสนุนงบประมาณเป็นครั้งคราว เพื่อเสริมสภาพคล่องในการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน

การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในระยะเวลาที่ผ่านมาวิธีวิธีการขอรับเงินอุดหนุน ๒ รูปแบบ ได้แก่ การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการกู้ยืมเงินจากองค์กรระหว่างประเทศโดยให้รัฐบาลรับประกันในการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งการขอรับเงินอุดหนุนในแต่ละช่องทางมีรายละเอียด ดังนี้

๑) การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล โดยสำนักงานงบประมาณได้เสนอตั้งงบประมาณให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อมในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ จำนวน ๒ ช่วง ได้แก่

- ช่วงแรก ได้จัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๓๘ จำนวน ๑,๒๕๐ ล้านบาท (พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๕๐๐ ล้านบาท/ พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวน ๕๐๐ ล้านบาท และ พ.ศ. ๒๕๓๘ จำนวน ๒๕๐ ล้านบาท)

- ช่วงที่สอง ได้จัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ จำนวน ๓๕๐ ล้านบาท (พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๕๐ ล้านบาท/ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐๐ ล้านบาท และ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐๐ ล้านบาท)

๒) การกู้ยืมเงินจากองค์กรระหว่างประเทศโดยให้รัฐบาลรับประกันในการชำระคืนเงินกู้

ทบทุนแผนจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒) / ๗

รัฐบาลได้กู้ยืมเงินจากองค์การระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนให้มีการจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาเพิ่มในกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยในขั้นต้นให้กระทรวงการคลังกู้เงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ ล้านบาท หรือประมาณ ๒,๗๑๘ ล้านบาท จากธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) เพื่อมาสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อม และให้กระทรวงการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบรรจุการขอเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจาก JBIC เข้าไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการก่อหนี้จากต่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งทางกระทรวงการคลังได้ดำเนินการเจรจากับรัฐบาลญี่ปุ่นและได้มีการลงนามในสัญญาเงิน ๓ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๖ ตามสัญญาเงินกู้ที่ TXVIII - 11 อย่างไรก็ตาม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ได้รายงานผลการดำเนินการจัดสรรเงินกู้จาก JBIC ซึ่งได้นำไปสมทบเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วน ๗๐ : ๓๐ ต่อมาได้มีการปรับสัดส่วนเป็น ๗๕ : ๒๕ โดยเป็นไปในลักษณะจ่ายเงินจากเงินทอรองราชการเพื่อสำรองจ่ายจากโครงการเงินกู้ต่างประเทศก่อนแล้วจึงขอเบิกเงินกู้คืนในภายหลัง (Reimbursement) ซึ่งจากการดำเนินการกู้ยืมดังกล่าว มีระยะเวลาการเบิกจ่ายเงินกู้รวมทั้งสิ้น ๑๐ ปี ตั้งแต่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๗ - ๑๙ มกราคม ๒๕๔๗ แบ่งเป็นสัญญาเงินกู้เดิมมีระยะเวลา ๖ ปี และมีการขยายสัญญาอีก ๒ ครั้ง

๕. เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยใช้เงินนอกงบประมาณ ซึ่งเงินทุนส่วนหนึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถดำเนินงานได้ ๒ รูปแบบ คือ กองทุนสิ่งแวดล้อมขอรับการสนับสนุนโดยตรง และกองทุนสิ่งแวดล้อมขอรับการสนับสนุนผ่านรัฐบาล คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบร่างแนวทางการจัดหารายได้จากองค์การระหว่างประเทศตามมาตรา ๒๒ (๕) ปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างดำเนินการจัดเตรียมข้อมูลและตอบแบบประเมินความพร้อมเพื่อสมัครเข้าร่วมเป็นหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Direct Access Entity : DAE)

๖. เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

ขอบข่ายการดำเนินงานหลักของกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสนับสนุนเงินทุน ทั้งในส่วนของการให้เงินอุดหนุนและให้เงินกู้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งการบริหารจัดการเงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าว ก่อให้เกิดดอกผลและผลประโยชน์อื่นๆ ที่ช่วยให้กองทุนมีรายได้ที่เพียงพอในการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง โดยสามารถแบ่งดอกผลและผลประโยชน์อื่นๆ ได้ดังนี้

๑) รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้กรมบัญชีกลางสามารถนำเงินที่เก็บไว้เป็นทุนของกองทุน ไปหาผลประโยชน์ได้ ๒ ช่องทาง คือ การฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับสถาบันการเงินที่เป็นของรัฐ กรมบัญชีกลางในฐานะเป็นผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการบริหารจัดการเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเงินทุนส่วนที่ยังไม่ได้ถูกจัดสรรให้การสนับสนุนโครงการเพื่ออุดหนุนหรือการให้สินเชื่อเงินกู้แก่หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน จะถูกบริหารจัดการโดยนำไปฝากไว้กับสถาบันการเงินของรัฐ เช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๒) รายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้

การจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในการจัดทาระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย ทั้งส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ตามมาตรา ๒๓ (๒) และ ๒๓ (๓) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยหน่วยงานหรือภาคเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจะต้องชำระดอกเบี้ยเงินกู้ ตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และระยะเวลา ตามที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมกำหนด อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ออกประกาศ เรื่อง อัตราดอกเบี้ย และระยะเวลาการปลอดการชำระคืนเงินต้น

๓) เงินคืนดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารโครงการ

เป็นเงินคืนจากดอกเบี้ยเงินฝากของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อเงินของโครงการที่ฝากไว้กับสถาบันการเงินของรัฐเกิดดอกเบี้ย จะต้องนำเงินดอกเบี้ยที่เกิดส่งคืนกองทุนเมื่อปิดบัญชีส่งคืนเงินกองทุนตามระยะเวลาที่กำหนด

๔) เงินคืนจากโครงการเงินกู้ยืม

เป็นเงินคืนจากโครงการที่ได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๒๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่สนับสนุนเอกชนกู้ยืม เพื่อจัดทาระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อการควบคุมบำบัดหรือขจัดมลพิษ โดยเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจะต้องชำระเงินต้นของโครงการคืนกลับสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

๕) เงินคืนจากกองทุน

เป็นเงินคืนจากงบบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการอนุมัติจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกองทุน โดยมีการจัดสรรให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมบัญชีกลาง

๖) เงินคืนจากโครงการ

เป็นเงินคืนจากโครงการที่เหลือจ่ายเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๒๓ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่สนับสนุนส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม รวมทั้งการจัดหาจัดซื้อที่ดิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานและบำรุงรักษาระบบดังกล่าว ตามมาตรา ๒๓ (๑) และเป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุน บุคคลหรือหน่วยงานตามกรอบทิศทางการสนับสนุนเงินตามมาตรา ๒๓ (๔) ที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจะต้องส่งคืนเงินโครงการที่เหลือจากการดำเนินงานคืนกลับสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

๗) เงินคืนจากรายรับอื่น

เป็นเงินคืนจากรายรับรายการอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น เช่น เงินค่าปรับจากโครงการ เป็นต้น

๗. เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดแหล่งเงินทุนในมาตรา ๒๒ (๗) ให้ครอบคลุมแหล่งเงินอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ พระราชบัญญัติที่ประกาศออกไปนั้น เป็นการจำกัดช่องทางในการหาแหล่งสนับสนุนเงินทุนเพิ่มเติม ในขณะที่พระราชบัญญัติไม่สามารถกำหนดช่องทางของแหล่งเงินทุนได้ครบทุกช่องทาง ดังนั้น การกำหนดแหล่งที่มาของเงินทุนไว้อย่างกว้างๆ ตามบทบัญญัติในส่วนนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้กำหนดนโยบายกองทุน ผู้จัดการกองทุนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ให้สามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างคล่องตัวและเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาการเงินของกองทุนอีกช่องทางหนึ่ง หากแหล่งเงินทุนในข้ออื่นๆ ไม่สามารถสนับสนุนเงินเข้ากองทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ โดยในปัจจุบันการจัดหารายได้ในรูปแบบอื่นๆ พบว่า กองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้มีการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม

อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหายจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ ตามคำสั่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จากผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๙๗ และ ๙๙ และกฎหมายอื่นๆ เป็นจำนวนเงิน ๔๘๖,๙๗๙.๕๐ บาท

๒.๒ ค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์การใช้เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๓ เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

๑) ให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม

๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจกู้ยืมเพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียหรืออุปกรณ์อื่นใดสำหรับใช้เฉพาะในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจนั้น

๓) ให้เอกชนกู้ยืมในกรณีบุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียหรืออุปกรณ์อื่นใด

๔) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๕) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่ผ่านมาค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งได้เป็น การให้การสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ที่เป็นส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และเงินกู้ยืมแก่ภาคเอกชน ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย ระบบกำจัดของเสีย รวมทั้งสนับสนุนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ รวมทั้งสิ้นเป็นเงินจำนวน ๑๕,๕๘๙.๔๓ ล้านบาท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) วงเงินอนุมัติที่กองทุนสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึง ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งสิ้น ๑,๐๔๓ โครงการ รวมวงเงินอนุมัติ ๑๕,๒๙๐.๑๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๘ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด) ประกอบด้วย เงินอุดหนุนและเงินกู้ โดยมีรายละเอียดดัง ภาพที่ ๑

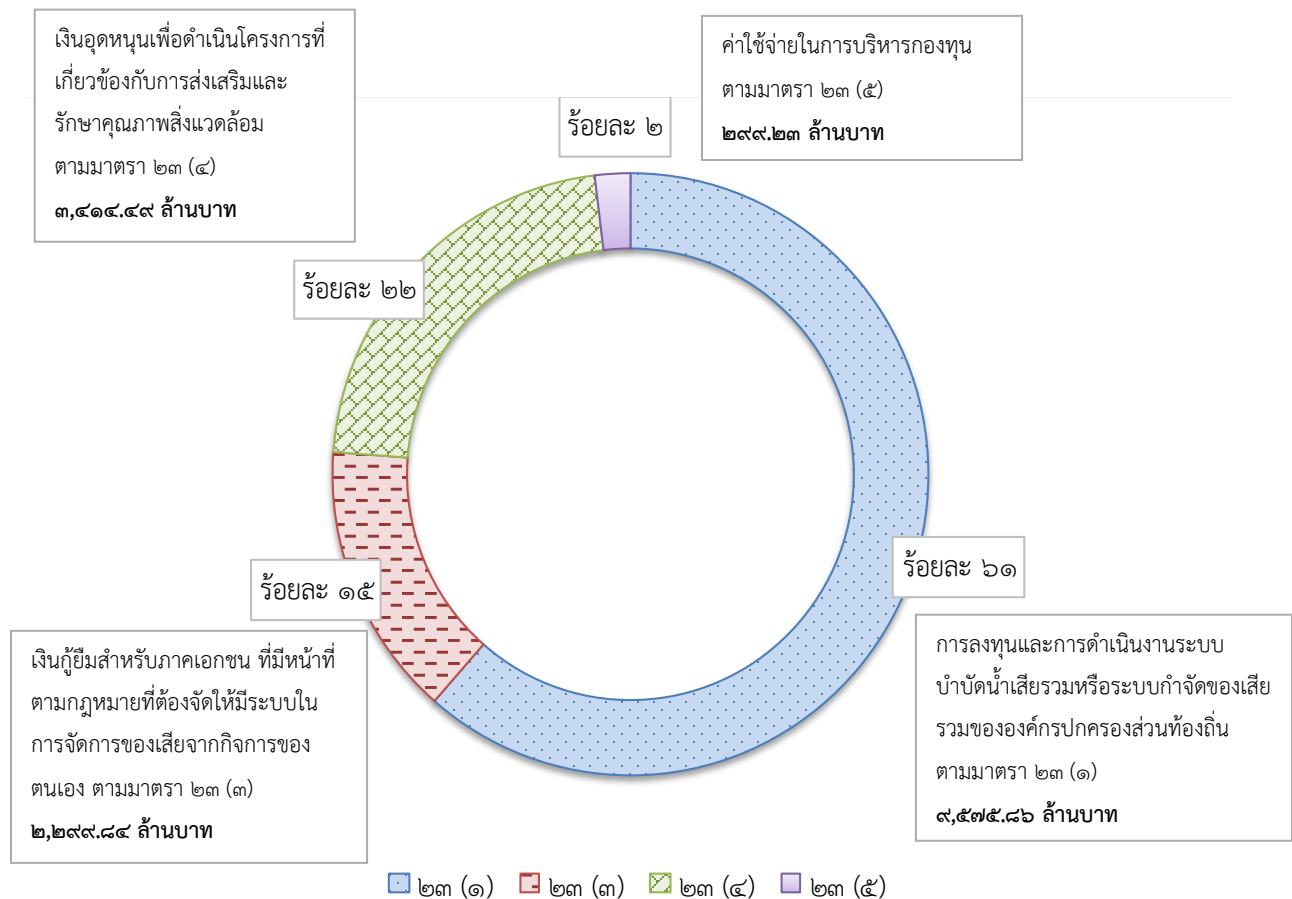
- เงินอุดหนุนสำหรับส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการจัดให้มีระบบจัดการของเสีย น้ำเสีย และอากาศเสีย ตามมาตรา ๒๓ (๑) จำนวน ๙,๕๗๕.๘๖ ล้านบาท (ร้อยละ ๖๑ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

- เงินกู้สำหรับภาคเอกชน ในการจัดให้มีระบบจัดการของเสีย น้ำเสีย และอากาศเสีย ตามมาตรา ๒๓ (๓) จำนวน ๒,๒๙๙.๘๔ ล้านบาท (ร้อยละ ๑๕ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

- เงินอุดหนุนสำหรับดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้กับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๔) จำนวน ๓,๔๑๔.๔๙ ล้านบาท (ร้อยละ ๒๒ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

ในส่วนของเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ สำหรับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย ในกิจการของตนเอง ยังไม่มีโครงการที่เสนอขอการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

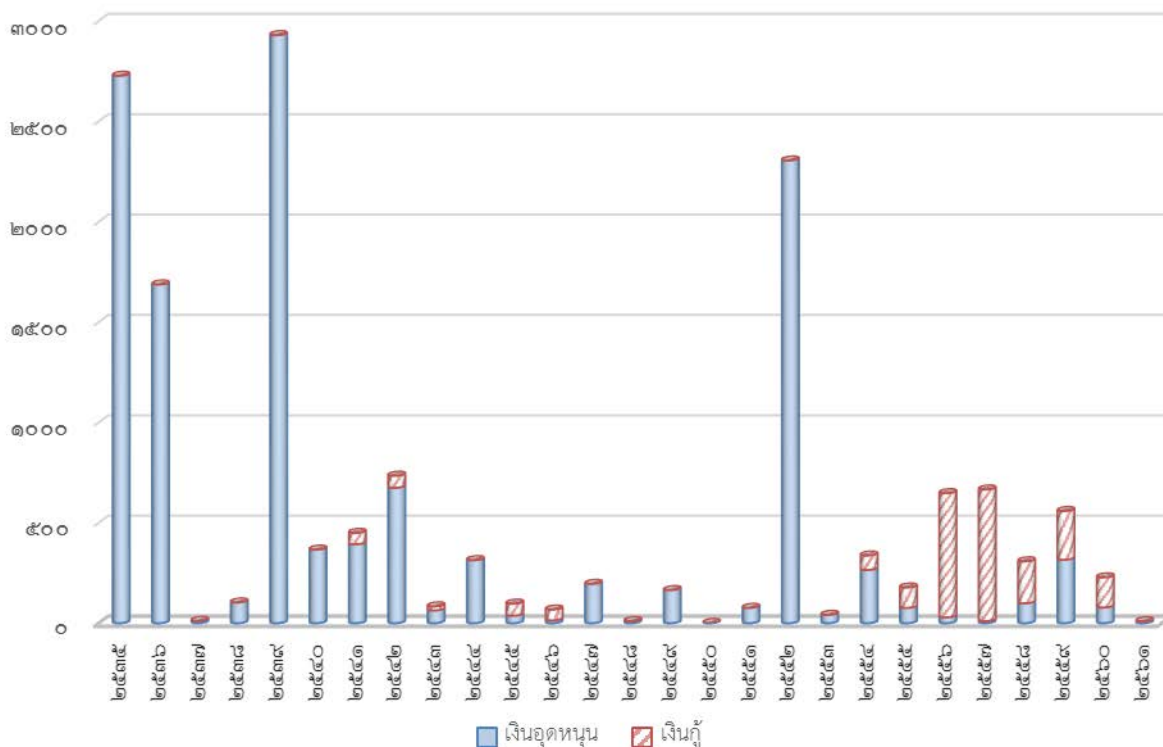
๒) วงเงินอนุมัติที่กองทุนสิ่งแวดล้อมใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ตามมาตรา ๒๓ (๕) จำนวน ๒๙๙.๒๓ ล้านบาท (ร้อยละ ๒ ของวงเงินค่าใช้จ่ายทั้งหมด)

ภาพที่ ๑ สัดส่วนของการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑

ผลการดำเนินงานการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่า มีสัดส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนมากกว่าเงินกู้ ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินคงเหลือลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เงินหมุนเวียนที่ได้จากเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้หมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนมีปริมาณน้อยมาก ทำให้เกิดความไม่สมดุล โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมา พบว่ามีทิศทางการจัดสรรเงินกู้ยืมจาก กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น (ภาพที่ ๒) เนื่องจากมีการปรับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขสถานการณ์ การเงินที่ไม่สมดุล โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมมีการทำงานร่วมกับ บมจ. ธนาคารกรุงไทย ในฐานะ ผู้จัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และมีการใช้สาขาของธนาคารกรุงไทยทั่วประเทศ หรือ สำนักงานธุรกิจจังหวัด ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเงินกู้ภาคเอกชน ทำให้เกิดเงินหมุนเวียนกลับคืนเข้าสู่ กองทุนมีปริมาณมากขึ้น

จำนวนเงิน (ล้านบาท)

ภาพที่ ๒ การจัดสรรงบประมาณกองทุนสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเงินกู้ และเงินอุดหนุน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๖๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑)

๒.๓ เงินคงเหลือสุทธิของกองทุนสิ่งแวดล้อม

ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ กองทุนสิ่งแวดล้อม มีเงินคงเหลือสุทธิ จำนวน ๑,๗๘๙.๒๘ ล้านบาท (ที่มา : รายงานการรับ - จ่ายเงิน ประจำปีไตรมาสที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จัดทำโดย กรมบัญชีกลาง) และคาดการณ์ว่า เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีเงินคงเหลือที่สามารถใช้จ่ายได้ประมาณ ๑,๖๗๕.๑๘ ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑)

๒.๔ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ มีจำนวนรวมประมาณ ๔๒๒.๔๖ ล้านบาท แสดงดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ประมาณการรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

หน่วย: ล้านบาท

ลำดับ	รายการ	ปีงบประมาณ				รวม
		พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	
๑	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	๑๐.๐๐	๑๐.๑๑	๑๑.๗๒	๑๑.๘๐	๔๓.๖๓
๒	เงินต้น	๒๑๑.๕๘	๑๑.๑๘	๗๙.๔๒	๕๐.๖๐	๓๕๒.๗๘
๓	ดอกเบี้ยเงินกู้	๑.๗๙	๐.๙๘	๐.๔๙	๐.๑๖	๓.๔๒
๔	เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มาตรา ๒๒ (๔)	-	-	-	-	-
๕	รายได้เฉลี่ยจากค่าบริการและ ค่าปรับตามมาตรา ๙๓	๕.๒๕	๕.๕๑	๕.๗๙	๖.๐๘	๒๒.๖๓
๖	เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการ กองทุน ตามมาตรา ๒๒ (๗)	-	-	-	-	-
รวม		๒๒๓.๖๒	๒๗.๗๘	๙๗.๔๒	๖๘.๖๔	๔๒๒.๔๖

(ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑)

ปัจจุบัน กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจากรัฐบาลซึ่งเป็นแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ (๔) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้ อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อขอรับเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมจากองค์การระหว่างประเทศ คือ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่ระบุไว้ตามมาตรา ๒๒ (๕) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีช่องทางของแหล่งรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่องและทำให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานกองทุน

๒.๕ ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

เนื่องจากวงเงินอนุมัติเพื่อสนับสนุนโครงการตามมาตรา ๒๓ (๑) - (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ขึ้นอยู่กับการขอรับการสนับสนุนและการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม และ/หรือ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดังนั้น ประมาณการค่าใช้จ่ายของกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเป็นการประมาณการจากโครงการที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาและมีแนวโน้มที่จะได้รับการอนุมัติจัดสรร วงเงินจัดสรรสำหรับที่กองทุน

สิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประมาณ ๑,๓๖๐.๓๓ ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑) การประมาณการแผนการเบิกจ่ายเงินโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมแล้ว (ภาระผูกพัน) * ประมาณ ๑๒๖.๗๑ ล้านบาท วงเงินที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมอนุมัติแล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งแผนการดำเนินงานให้กับกรมบัญชีกลาง * ประมาณ ๙.๒๖ ล้านบาท (* ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑) และค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ประมาณ ๒๐ ล้านบาท ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กองทุนสิ่งแวดล้อมประมาณการค่าใช้จ่ายวงเงินรวมประมาณ ๑,๕๑๖.๓๐ ล้านบาท

๒.๖ การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๒.๖.๑ ความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

ในการพิจารณาสถานการณ์การขอรับเงินสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนและเงินกู้จากกองทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ยังคงเป็นการขอรับเงินสนับสนุน ๓ ประเภท คือ

- การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การขอรับการสนับสนุนเงินกู้ของเอกชนที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อควบคุมการบำบัดหรือขจัดมลพิษในกิจการของตนเอง
- การขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ พบว่าโครงการส่วนใหญ่ที่มียอดวงเงินการจัดสรรจำนวนมาก เป็นโครงการในลักษณะของเงินกู้จากภาคเอกชน ที่เสนอผ่าน บมจ.ธนาคารกรุงไทย โดยมียอดรวมความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ประมาณ ๖๐๐ - ๗๐๐ ล้านบาท/ปี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ วงเงินงบประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ ล้านบาท/ปี และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณ ๕๐ ล้านบาท/ปี รวมทั้งคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อนุมัติแนวทางการสนับสนุนเงินกู้ ๑ แนวทาง โดยสนับสนุนเงินกู้ในหลักการ ในลักษณะเงินก้อน (Lump Sum) วงเงิน ๑๐๐ ล้านบาท ให้กับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้บริหารจัดการและอนุมัติเงินกู้ให้กับโครงการที่ขอรับการสนับสนุนแบบเบ็ดเสร็จสำหรับภาคเอกชน และในช่วง ๓ - ๕ ปีที่ผ่านมา โครงการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๑) มียอดความต้องการเงินกองทุนค่อนข้างสูง โดยโครงการต้องเสนอผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด มีเพียง ๔ โครงการ ที่ขอรับการสนับสนุน รวมเป็นเงิน ๖๘๘.๐๖ ล้านบาท ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา ในขณะที่โครงการเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๔) ยังคงมีปริมาณความต้องการเงินกองทุน ระหว่าง ๑๐๐ - ๒๐๐ ล้านบาท/ปี ทั้งนี้ ในภาพรวมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึง

ปัจจุบัน มีความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนประมาณ ๑๐๐ - ๗๐๐ ล้านบาท/ปี ในขณะที่วงเงินที่กองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้การสนับสนุนจะอยู่ที่ ๒๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท/ปี

แนวโน้มความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุน และผลการจัดสรรเงินของกองทุน ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พบว่าการจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชนมีแนวโน้มที่จะลดลง เนื่องจากการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มีอัตราการแข่งขันที่สูง ทำให้ภาคเอกชนสนใจที่จะกู้เงินจาก บมจ. ธนาคารกรุงไทย มีจำนวนน้อยลง อีกทั้ง สถาบันการเงินที่เป็นช่องทางปล่อยเงินกู้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีเพียงธนาคารเดียว ทำให้โอกาสในการปล่อยเงินกู้ให้ลูกค้าซึ่งเป็นลูกค้าเงินกู้ของธนาคารอื่นอาจไม่ได้รับความสะดวกในการรับบริการจากการเบิกจ่ายเงิน ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับจำนวนโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนเงินทุนภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ซึ่งโครงการที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๑) เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการจัดสรรเงินกองทุน เนื่องจากวงเงินที่ขอรับการสนับสนุนในแต่ละโครงการเป็นวงเงินที่ต้องใช้เงินงบประมาณสนับสนุนค่อนข้างสูง ในขณะที่โครงการเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๓ (๔) การประมาณการความต้องการขอรับการสนับสนุนยังคงขึ้นอยู่กับการคาดการณ์แนวโน้มการขอรับการสนับสนุนในปีงบประมาณต่อไป รวมทั้งความพร้อมด้านหลักเกณฑ์และแนวทางการให้การสนับสนุน และความเชื่อมั่นในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม กองทุนสิ่งแวดล้อมอยู่ในระหว่างเตรียมการใช้มาตรการกระตุ้นการสนับสนุนเงินกองทุน ด้วยโครงการเชิงรุกภายใต้กรอบมาตรา ๒๓ (๔) ที่คาดว่าจะมีการให้การสนับสนุนสำหรับโครงการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเชิงนิเวศโดยรอบพื้นที่ป่า จำนวนประมาณ ๑๙๕.๕๗ ล้านบาท โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการของเสียและน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด จำนวนประมาณ ๗.๑๐ ล้านบาท และโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ชุดที่ ๓ จำนวนประมาณ ๓๒๑.๔๘ ล้านบาท

๒.๖.๒ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

๑. นโยบายของรัฐบาล จากสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความเสื่อมโทรมลดลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อาทิเช่น การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ที่เกิดจากไฟไหม้ป่าใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลืออยู่เพียง ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร ที่อยู่อาศัย และการท่องเที่ยว ปัญหาวิกฤตด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ปัญหาการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติยังคงเกิดความเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นทุกภูมิภาค การใช้พลังงานในรูปแบบต่างๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและยังคงพึ่งพิงการนำเข้าพลังงาน และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ที่อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สูงกว่าค่าปกติ ๑.๐ องศาเซลเซียส โดยพบว่ามี การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคพลังงานมากที่สุด เป็นต้น

รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) มาเป็นธงนำทางในการพัฒนาประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กับการอนุรักษ์ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนา

ที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้นโยบายรัฐบาล กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ผ่านกลไกความร่วมมือแบบประชารัฐ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองในยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและการบริโภคเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่ประชาชน

๒. (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

ปัจจุบันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบในหลักการจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณารายละเอียดของคณะกรรมการกฤษฎีกา คาดว่าจะประกาศและมีผลบังคับใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสิ่งแวดล้อม อาจทำให้กองทุนต้องมีการทบทวนและปรับโครงสร้างการบริหารงานให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติฉบับใหม่ รวมถึงการเตรียมแผนการจัดหารายได้ตามแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น เช่น เงินที่ได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ หรือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ หรือเงินค่าบริการ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ หรือภาษีอากร ที่อาจมีการจัดเก็บจากสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในรูปของภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุก๊าซ และภาษีนักท่องเที่ยว เป็นต้น ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP)

๓. การดำเนินการขอรับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกประเทศ

แหล่งเงินทุนที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องมีการศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ ของแหล่งเงินทุน และนำมาปรับปรุงการดำเนินการให้สอดคล้องกับแหล่งเงินทุน โดยมีแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศที่อยู่ระหว่างดำเนินการ คือ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) และกลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI)

จากการที่กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินคงเหลือสุทธิเมื่อสิ้นสุด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยประมาณการ จำนวน ๑,๖๗๕.๑๘ ล้านบาท ซึ่งได้มีการประมาณการรายได้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ คาดว่าจะมีรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ประมาณ ๔๒๒.๔๖ ล้านบาท โดยเฉลี่ยปีละ ๑๐๕.๖๒ ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ เป็นการประมาณการที่ไม่รวมงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรรเพื่อสมทบกองทุนสิ่งแวดล้อม) และจากการคาดการณ์ความต้องการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ คาดว่าจะมีโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนเงินกู้และเงินอุดหนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวนประมาณ ๑,๕๑๖.๓๐ ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑)

โดยที่ผ่านมา พบว่าเงินทุนหมุนเวียนคืนกลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากเงินกู้ ทั้งที่เป็นเงินต้นและดอกเบี้ย และจากเงินค่าปรับและค่าบริการที่ส่งคืนกลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม รวมถึงดอกเบี้ยเงินฝาก

ในแต่ละปี ยังคงไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของกองทุนที่ควรมีเงินที่พร้อมให้การจัดสรรในแต่ละปีประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้มีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่สามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มเติม ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภากงศ์กรชุมชนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินการโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ได้แก่ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางที่สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการวางเป้าหมายการดำเนินโครงการเกี่ยวกับขยะทะเลซึ่งมีแนวโน้มการก่อปัญหาทั้งในทะเลและชายฝั่ง นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้สามารถสนับสนุนโครงการได้เพิ่มขึ้น กองทุนสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายการเป็นพี่เลี้ยงในการเขียนข้อเสนอโครงการในการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการสามารถเขียนข้อเสนอโครงการได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ช่วยลดระยะเวลาในการพิจารณากลับกรองโครงการและการพิจารณาอนุมัติโครงการ

ดังนั้น การที่กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งรายได้ไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน และคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการสนับสนุนเงินอุดหนุนแก่ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม คณะบุคคล ดังนั้น ในระยะยาวกองทุนสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีขีดความสามารถในการจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีเงินที่เพียงพอต่อความต้องการขอรับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

๒.๗ โอกาสและความเป็นไปได้ในการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่ยังมีเป้าหมายในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้นโยบายของประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ด้วยสภาพทางการเงินในปัจจุบัน มีความเสี่ยงที่จะทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีเงินเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ การพิจารณาแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพ ตามผลการศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เมื่อปี ๒๕๕๖ ผลการศึกษาพบว่า ตามแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมมาตรา ๒๒ พบว่าปัญหาที่สำคัญ คือ จากผลการดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ การสนับสนุนเงินกองทุนส่วนใหญ่จะเป็นการสนับสนุนแบบให้เปล่า ทำให้ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนคืนกลับมา หรือคืนกลับมาเพียงเล็กน้อย จากการจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ จากการให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม ส่งคืนกองทุนตามมาตรา ๙๓ และประกอบกับการปล่อยเงินกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำที่เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกองทุนสิ่งแวดล้อมในการให้การสนับสนุนเงินด้านการแก้ไขปัญหามลพิษ เริ่มมีการจัดสรรอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๖๐ ซึ่งส่งผลให้มีเงินต้น

และดอกเบี้ยเงินกู้ที่ส่งกลับคืนสู่กองทุนในรูปแบบของกองทุนหมุนเวียน แต่ยังคงเป็นวงเงินคืนกลับในระดับที่ต่ำมาก เนื่องจากการให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาด โดยในปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่มีแหล่งเงินสมทบกองทุนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนแนวทางจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) โดยพิจารณากำหนดแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพและวิธีการนำเงินจากแหล่งเงินดังกล่าว กลับเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จำเป็นต้องพิจารณาถึงแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพ และสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงการเตรียมข้อมูลเพื่อผลักดันการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ที่จะเพิ่มช่องทางของแหล่งรายได้ในการดำเนินงานให้เกิดเงินหมุนเวียนเข้ามากองทุนสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

การจัดหารายได้เพื่อให้มีกระแสเงินสมทบเข้าสู่กองทุนได้ในอนาคต จะต้องมีความสามารถนำไปสู่การจัดหารายได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งรายได้ โดยกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์การจัดหารายได้ที่มีการสมทบเข้าสู่กองทุน โดยคำนึงถึงแหล่งรายได้ที่มีการสมทบเข้าสู่กองทุนในปัจจุบันตามมาตรา ๒๒ (๓) เงินค่าบริการ และ เงินค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ และแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ (๔) การขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงการดำเนินการพัฒนาศักยภาพช่องทางการรับเงินผ่านแหล่งรายได้ตามมาตรา ๒๒ (๕)

ทั้งนี้ การพัฒนาแหล่งรายได้ดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาแนวทาง และกระบวนการเพื่อให้กองทุนมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บเงินค่าบริการและค่าปรับ การรับเงินบริจาค และการรับเงินสมทบจากแหล่งเงินกองทุนอื่นๆ ต้องมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประชาสัมพันธ์ และการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ ในส่วนของการขอตั้งงบประมาณแผ่นดินเพื่อสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมยังคงมีความจำเป็น เนื่องจากในระยะสั้นยังไม่มีรายได้อื่นใดที่เพียงพอต่อการจัดสรรเงินกองทุนในระยะสั้น ในขณะที่การขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ในระยะยาว จะมุ่งเน้นการจัดหารายได้จากแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพ โดยต้องมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ ในการจัดหารายได้ในรูปแบบต่างๆ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) และหลักการผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการปรับแก้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีช่องทางในการเปิดรับแหล่งเงินที่มีศักยภาพและมีความยั่งยืน เพื่อสมทบเข้าสู่กองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

๓.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกมีผลกระทบต่อการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและอาจเกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในองค์กร และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ เพื่อค้นหาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๓.๑.๑ ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) มีกฎหมายรองรับการบริหารจัดการกองทุน เนื่องจากกองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นกลไกทางการเงินในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>(๒) ความหลากหลายของประเภทโครงการ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เปิดกว้างให้กองทุนสามารถให้เงินอุดหนุนและเงินกู้ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้อย่างหลากหลาย แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะเป็นแหล่งเงินเพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ</p> <p>(๓) บทบาทของกองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถเสริมในกิจการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กลไกการเงินของภาคเอกชนและกลไกงบประมาณปกติของภาครัฐไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>(๔) มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (๗ มีนาคม ๒๕๕๖) กำหนดให้โครงการก่อสร้างหรือดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือกำจัดของเสียรวม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการ</p>	<p>(๑) แหล่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นแหล่งเงินที่ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้มีเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สม่ำเสมอ และประกอบกับการส่งรายได้ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ มีผลตอบแทนในอัตราที่ต่ำ ทำให้แต่ละปีมีรายได้เข้ามามีปริมาณน้อยอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงจากการมีเงินกองทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการขอรับการสนับสนุน</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีข้อจำกัด และมีความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ต้องอาศัยการตีความข้อกฎหมาย เช่น แหล่งที่มาของเงินกองทุนและวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงินกองทุน ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ เงินจากดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้ ตามมาตรา ๒๒ กองทุนสามารถนำไปหาผลประโยชน์ได้เฉพาะการฝากออมทรัพย์ หรือฝากประจำกับสถาบันการเงินที่เป็นของรัฐเท่านั้น</p> <p>(๓) ขาดการประชาสัมพันธ์/สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนร่วมสนับสนุนเงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม</p>

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่ได้รับงบประมาณสมทบจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นจำนวนเงินโครงการละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามมาตรา ๘๘ การกำหนดอัตราค่าบริการที่จะประกาศใช้ในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม และจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ เพื่อส่งเงินคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๙๓ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย</p> <p>(๕) รายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานของกองทุนหรือรายได้ที่ได้รับจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ส่งผลให้กองทุนสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมีความอิสระในการบริหารจัดการเงินคงเหลือของกองทุนเพื่อนำไปสร้างผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ได้เพิ่มขึ้น</p> <p>(๖) กรมบัญชีกลาง ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการกองทุน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการเงิน การบัญชี และการคลัง</p>	

๓.๑.๒ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) ร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ได้กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อมจัดตั้งที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การบริหารงานมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับได้เปิดช่องปรับปรุงการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความครอบคลุม รวมถึงได้มีการปรับและเพิ่มแหล่งที่มาและเพิ่มการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและทันต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น</p> <p>(๒) รัฐบาลได้กำหนดทิศทางและนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ในแผน</p>	<p>(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินสะสมสูงสุด และการนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกิน ของทุนหมุนเวียนส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องนำทุนหรือผลกำไรส่วนเกินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน</p> <p>(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับได้ตามมาตรา ๘๘ และ ๙๓ จึงไม่มีเงินหักส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมได้</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๖ กำหนดให้การเสนอกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ แผนยุทธศาสตร์เหล่านี้เป็นกรอบทิศทางในการของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง อาจทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น หรือเกิดการบูรณาการในการของงบประมาณร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ</p> <p>(๓) กองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถรองรับงบประมาณสมทบจากงบประมาณแผ่นดินเป็นครั้งคราวได้ หากมีแผนงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศ และต่างประเทศ</p> <p>(๔) พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในประเทศที่กำลังพัฒนา ทำให้รัฐบาล ให้ความสำคัญกับแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงเป็นโอกาสให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถรองรับงบประมาณสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น และทำให้เกิดความคล่องตัวของแหล่งเงินทุนในการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อม</p>	<p>เพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบาลไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะ จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา ๓๕ การกั้นเงินรายได้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบาลไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของ หน่วยงานนั้น หรือเพื่อการหนึ่งการใดเป็นการเฉพาะจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งจะทำกองทุนสิ่งแวดล้อมไม่ได้รับเงินจากแหล่งรายได้การจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม</p>

จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ในการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ที่บรรจุอยู่ในการทบทวนแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒) จะเห็นได้ว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นการบริหารงานตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่กองทุนสิ่งแวดล้อมก็ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำทลายจากสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนที่ไม่มีเสถียรภาพ อันเป็นผลจากเงินหมุนเวียนคืนกลับในลักษณะของเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินค่าบริการ และค่าปรับที่ต้องส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีสัดส่วนต่ำมาก ในขณะที่มีการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบให้เปล่าเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของรัฐบาลเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่า จะมีการปรับแผนการจัดสรรเงินในรูปแบบเงินกู้มากขึ้นในช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ แต่ยังไม่ทันต่อสถานการณ์การเงินที่ลดลงอย่างต่อเนื่องสะสมมาในช่วง

ก่อนหน้านี เป็นผลให้เงินหมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนไม่ทัน ดังนั้น เงินต้นของกองทุนสิ่งแวดล้อมลดลงจึงกลายเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุน

อย่างไรก็ตาม การเป็นกลไกทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมในอนาคต ยังคงมีแนวทางและเป้าหมายที่นำมาเป็นกรอบในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ เนื่องจากทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ที่เพิ่มเติมแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุภัณฑ์ และภาษีนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น เนื่องจากพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๑ มีผลให้การหารายได้จากการเก็บภาษี/ค่าธรรมเนียมภายใต้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ต้องมีส่วนความเป็นไปได้ว่าจะสามารถดำเนินการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่

๓.๒ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาอุปสรรค ในการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามแหล่งรายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับความร่วมมือทางวิชาการกับมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค ในการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามแหล่งรายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการโครงการศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงิน โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและอาจเกิดขึ้น ทั้งภายนอกและภายในองค์กร และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ เพื่อค้นหาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ต่อการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลจากการทำ SWOT Analysis มากำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ในการหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และแผนการขับเคลื่อนที่เหมาะสมกับกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอุตสาหกรรม และด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน และการคลัง เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐ สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแต่ละแหล่งรายได้ ดังนี้ (ยกเว้น เงินที่โอนมาจากเงินหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตามมาตรา ๒๒ (๒) ที่ปัจจุบันไม่มีทุนหมุนเวียนนี้แล้ว)

๓.๒.๑ เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นแหล่งเงินทุนที่มีงบประมาณเข้ามาอย่างต่อเนื่องและมีจำนวนมาก</p>	<p>(๑) เป็นแหล่งรายได้ที่สามารถขอรับการสนับสนุนเป็นครั้งคราว ทำให้ไม่มีความต่อเนื่อง</p> <p>(๒) ลักษณะหรือประเภทโครงการที่จะใช้เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ให้นำเงินไปใช้เพื่อรักษาเสถียรภาพ และความมั่นคงทางพลังงาน</p> <p>(๓) ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องอาศัยการตีความข้อกฎหมาย เช่น การได้รับเงินสนับสนุนครั้งเดียว หรือสามารถได้รับอย่างต่อเนื่อง</p>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) มีเหตุผลในการขอรับเงินสนับสนุน เนื่องจาก น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นการดำเนินการตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP)</p>	<p>(๑) พระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม และไม่ได้เปิดช่องระบุไว้ในร่างพระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ส่งผลให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถขอรับเงินสนับสนุนเพิ่มเติมจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงได้อีก</p> <p>(๒) รายรับและรายจ่ายของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมีความผันผวนค่อนข้างสูง</p>

๓.๒.๒ เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัติ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) มีกฎหมายรองรับไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๒๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>(๒) สามารถกำหนดรูปแบบการจัดเก็บที่สามารถสร้างรายรับให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๓) เป็นแหล่งรายได้ที่ได้รับจากการดำเนินงานตามพันธกิจและวัตถุประสงค์ของกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยตรง ทำให้การดำเนินนโยบายมีความต่อเนื่อง</p>	<p>(๑) รายรับจากเงินค่าบริการและค่าปรับในแต่ละปีไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๒) บางท้องถิ่นยังไม่สามารถออกเทศบัญญัติเพื่อจัดเก็บค่าบริการได้ จึงไม่มีเงินหักส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น</p> <p>(๒) มีการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวม และระบบจัดการของเสียรวมมากขึ้น ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมอาจมีรายรับจากการจัดเก็บค่าบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น</p>	<p>(๑) รัฐบาลการประชาสัมพันธ์ รมรณรงค์สร้างความเข้าใจกับประชาชน เพื่อนำไปสู่การยอมรับและเต็มใจในการให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่เหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น</p> <p>(๒) ประชาชนยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดเก็บค่าบริการ</p>

๓.๒.๓ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) มีกฎหมายรองรับไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๒๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>(๒) สามารถของบประมาณสมทบจากงบประมาณแผ่นดิน หากมีแผนงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และภารกิจ ทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับหน่วยงานปฏิบัติงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p> <p>(๓) กลไกกองทุนสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องและสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายและแผนของชาติและของรัฐบาลที่มุ่งป้องกัน แก้ไขปัญหาด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ</p>	<p>(๑) จำนวนงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนอาจไม่เพียงพอต่อการจัดสรรในแต่ละปี เนื่องจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตั้งอยู่ภายนอกงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทำให้ไม่สามารถขอรับเงินงบประมาณจากรัฐบาลได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๒) ศักยภาพในการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมไม่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลให้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี</p> <p>(๓) สามารถดำเนินการขอกู้ยืมเงินผ่านรัฐบาลได้อย่างจำกัด เนื่องจากอาจก่อให้เกิดหนี้สาธารณะ และอาจกระทบต่อการกู้ยืมเงินของรัฐบาล เพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านอื่นๆ</p>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) ช่องทางการขอรับงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ เอื้อให้สามารถขอเงินจัดสรรภายใต้งบบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม</p> <p>(๒) ผลของพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้กองทุนสามารถขอรับงบประมาณสนับสนุนได้เพิ่มขึ้น และต่อเนื่องมากขึ้นในอนาคต</p>	<p>(๑) ยุทธศาสตร์การจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินของสำนักงานงบประมาณไม่มีความแน่นอนและต่อเนื่อง</p>

๓.๒.๔ เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาล

ต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>(๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ (๕) เอื้อให้กองทุนสามารถรับเงินบริจาคจากภาคเอกชน เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศได้</p> <p>(๒) กำหนดกรอบของแหล่งเงินทุนไว้ในความหมายแบบกว้าง ทำให้สามารถจัดหาเงินทุนได้จากหลายหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p>	<p>(๑) ใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการประสานและดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ</p>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>(๑) ข้อเสนอการนายกรัฐมนตรีนคร (๑๙ เมษายน ๒๕๖๑) มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดมาตรการจูงใจสำหรับบริษัท ห้างร้าน และสถานประกอบการต่างๆ เพื่อลดปริมาณการใช้วัสดุที่ผลิตจากพลาสติกอีกทางหนึ่ง โดยกระทรวงการคลังได้ศึกษาความเหมาะสมในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อลดปัญหาขยะพลาสติก</p> <p>(๒) องค์การหรือหน่วยงานระหว่างประเทศมีความตื่นตัวในการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund, GCF) เป็นต้น ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีช่องทางในการจัดหาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้น</p> <p>(๓) พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ป่าไม้ พืชพันธุ์หายากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับกรอบทิศทางการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๓ (๔)</p>	<p>(๑) ในกรณีที่มีการกักเงินจากองค์กรหรือหน่วยงานระดับประเทศ หากไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ อาจส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมได้</p>

๓.๒.๕ เงินดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
(๑) สามารถนำเงินรายได้ไปจัดหาประโยชน์เพิ่มเติม โดยไม่ต้องนำเข้าคลังเพื่อเป็นรายได้แผ่นดิน	(๑) มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในอัตรา ที่ไม่ สอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมจากสถาบันการเงินทั่วไป ส่งผลให้ผู้สนใจ สามารถไปกู้ยืมเงินลงทุนจากสถาบันการเงินอื่นๆ ได้ (๒) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีอัตราที่ต่ำ ทำให้มีแนวโน้มได้ ดอกผลจากเงินฝากน้อยลงในแต่ละปี (๓) มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเงินสดส่วนเกิน
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
(๑) แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจในต่างประเทศฟื้นตัว อาจ ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยปรับเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตอันใกล้	(๑) กองทุนสิ่งแวดล้อมอาจได้รับผลตอบแทนจาก ดอกเบี้ยเงินฝากลดลง เมื่ออัตราผลตอบแทนเงินฝากใน ตลาดลดลง

๓.๒.๖ เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
(๑) สามารถรับการสนับสนุนเงินทุนจากแหล่งที่มาของ เงินทุนอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้	(๑) มีปัญหาในการตีความแหล่งเงินทุนที่เข้าข่ายตาม นิยามในความหมายนี้
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
(๑) สามารถพัฒนาแหล่งเงินทุนอื่นๆ ให้เป็นแหล่ง เงินทุนหลักได้ในอนาคต (๒) องค์กรหรือหน่วยงานภาคประชาสังคมให้ ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น	(๑) อาจไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของแหล่งเงินทุนที่ ทางกองทุนสิ่งแวดล้อมต้องการขอรับเงินสนับสนุน

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ตามแหล่งรายได้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ พบว่า แหล่งรายได้จากเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนดเป็นแหล่ง รายได้ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอในการขอรับเงินสนับสนุน เนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิง

เป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและเป็นการดำเนินการตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) แต่เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการสนับสนุนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างมากในการดำเนินการขอรับเงินสนับสนุนเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และปัจจุบันพระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงินกองทุนไว้เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางด้านพลังงาน ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถขอรับเงินสนับสนุนเพิ่มเติมจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงได้อีก

ส่วนแหล่งรายได้จากเงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินั้น เป็นแหล่งรายได้ที่สร้างรายรับให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบจัดการของเสียมากขึ้น แต่ขณะเดียวกัน ที่ผ่านมามีการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้มีเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้ให้การสนับสนุนไป

ส่วนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ จะพบว่า เป็นแหล่งรายได้ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถขอรับงบประมาณสมทบได้ในแต่ละปี และมีแนวโน้มที่จะสามารถขอรับการสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๕๐ ล้านบาท และช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับงบประมาณจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท แต่หากในปีงบประมาณนั้นๆ รัฐบาลมีโครงการเร่งด่วนหรือโครงการที่ให้ความสำคัญกับการลงทุนที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายประจำ และหากสถานะการคลังไม่เพียงพอก็อาจทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนในปีงบประมาณนั้นๆ ได้

ในขณะที่แหล่งรายได้จากเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ เป็นแหล่งรายได้ที่กำหนดกรอบความหมายแบบกว้าง ทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถจัดหาเงินทุนได้จากหลายหน่วยงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยในสถานการณ์ปัจจุบันมีองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีความตื่นตัวในการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแหล่งเงินทุนจากองค์กรระหว่างประเทศนี้ จะมีการกำหนดเงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ ให้หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด กองทุนสิ่งแวดล้อมได้มีการศึกษาและเตรียมความพร้อมให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อสมัครขอรับการสนับสนุนเงินจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund, GCF) กลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) เป็นต้น รวมถึงความร่วมมือเพื่อขอรับเงินจากภาคเอกชน เพื่อโอกาสในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งนี้ได้

ส่วนแหล่งรายได้จากเงินดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน พบว่า เป็นแหล่งรายได้ที่สร้างรายรับให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถนำเงินรายได้ดอกผลจากดอกเบี้ยเงินฝาก

และดอกเบี้ยเงินกู้ไปจัดหาประโยชน์เพิ่มเติม โดยไม่ต้องนำส่งเข้าคลังเพื่อเป็นรายได้แผ่นดิน แต่ในขณะเดียวกันการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในอัตราที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือมีอัตราสูงกว่าสถาบันการเงินทั่วไปก็อาจทำให้ผู้ที่สนใจไปกู้ยืมเงินลงทุนจากสถาบันการเงินอื่นๆ ได้ เนื่องจากปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์ที่ให้สินเชื่อเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำจำนวนมาก อีกทั้งยังสนับสนุนเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และมีระยะเวลาปลอดชำระเงินต้นให้กับโครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลอีกด้วย และสุดท้ายแหล่งรายได้จากเงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน เป็นการกำหนดแหล่งที่มาของเงินทุนไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้กำหนดนโยบายกองทุน ผู้จัดการกองทุน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างคล่องตัวและเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาการเงินของกองทุนอีกช่องทางหนึ่ง หากแหล่งเงินทุนที่ระบุไว้ไม่สามารถสนับสนุนเข้ากองทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และอาจสามารถพัฒนาแหล่งเงินทุนใหม่อื่นๆ ให้เป็นแหล่งเงินทุนหลักได้ในอนาคต

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่สำคัญในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ผลักดันนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมให้ตรงตามแนวนโยบายของรัฐบาล และตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงต้องวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดสภาพคล่องทางการเงินที่เพียงพอต่อการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการดำเนินการต้องคำนึงถึงจุดเด่นและโอกาสในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม และช่องทางที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพของแหล่งเงินทุนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และอาจต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะต้องเตรียมการรับมือการเปลี่ยนแปลง เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ที่มีการเพิ่มเติมช่องทางแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมต่อแหล่งรายได้จากการจัดเก็บค่าบริการเข้ากองทุนพัฒนาบำบัดน้ำบาดาล การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจากสินค้าและบริการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากเชื้อเพลิง ภาษีบรรจุก๊าซ และภาษีนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง

บทที่ ๔

แนวคิดการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้

๔.๑ แนวคิดการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้

๔.๑.๑ สถานะปัจจุบันที่มีผลต่อการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

๑) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) และหลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP)

หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) เป็นหลักการ ซึ่งองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD) เสนอให้นำมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานสำหรับการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ โดยมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษมีหน้าที่แบกรับภาระการลงทุนและออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากการประกอบการ หรือการดำเนินกิจกรรมของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบใช้ค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษทั้งหมดที่รัฐได้ดำเนินการไปเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และหากเกิดความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพอนามัย หรือทรัพย์สินของผู้ใด ผู้ก่อมลพิษต้องมีหน้าที่ชดเชยความเสียหายดังกล่าวด้วย

หลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) เป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่มีไว้สำหรับใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกวิธีหนึ่ง โดยการสร้างแรงจูงใจ และภาระรับผิดชอบในการลดการก่อมลพิษ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ร่วมกัน

การนำไปใช้ระหว่างหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) และหลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP) มีรายละเอียดดังนี้

หลักการ	การนำไปใช้
หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP)	มีความเหมาะสมสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว เพราะประชากรส่วนใหญ่มีฐานะในชั้นปานกลางถึงดี ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีขีดความสามารถในการผลิตสูง มีผลประกอบการดีและสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก จึงมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า จึงต้องรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนเป็นผู้ก่อด้วย

หลักการ	การนำไปใช้
หลักการผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle : BPP)	มีความเหมาะสมสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะประชากรส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน และผู้ผลิตส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นผู้ผลิตขนาดเล็กและขนาดกลาง จึงมีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของรายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้รับ

สำหรับการดำเนินงานของกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) มาใช้ ดังนี้

๑. การกำหนดแนวทางการส่งคืนเงินค่าบริการและค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ตามปริมาณการใช้น้ำประปา

๒. การดำเนินการจัดสรรเงินกู้ให้แก่ภาคเอกชนเพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๓ (๓) ที่ต้องมีการส่งคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติ

๓. (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ที่เพิ่มเติมแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจจัดเก็บภาษีดังกล่าว รวมทั้งต้องมีข้อกำหนดในกฎหมายนั้นๆ ให้จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อนำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ทำให้กองทุนสามารถมีรายได้ที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องมากขึ้น ดังนี้

๓.๑ ความเป็นไปได้สำหรับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำบาดาล เนื่องจากการใช้น้ำบาดาลอยู่ในการดูแลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติการใช้น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำบาดาลนำส่งกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลอยู่แล้ว จากการประสานและหารือความร่วมมือในระดับนโยบายกับกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลในการกำหนดกลไกเพิ่มเติมเพื่อนำส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้ อย่างไรก็ตาม ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำในค่าบริการน้ำประปาอาจยังไม่สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากการผลิตและการแจกจ่ายน้ำประปาอยู่ในการดูแลของรัฐวิสาหกิจและบางส่วนดำเนินการโดยท้องถิ่น ทำให้มีความยุ่งยากในการกำหนดนโยบายและการทำงานร่วมกัน

๓.๒ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมบรรจุภัณฑ์ ในปัจจุบันผู้ใช้ถุงพลาสติกถือเป็นผู้ก่อมลพิษที่ไม่ได้แบกรับต้นทุนดังกล่าว เนื่องจากได้รับถุงพลาสติกจากผู้ขายสินค้าและบริการโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม จึงไม่ได้รับความร่วมมือและแรงจูงใจในการลดการใช้ถุงพลาสติก ดังนั้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติกจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ใช้ถุงพลาสติก ซึ่งเป็นผู้ก่อมลพิษได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และสร้างแรงจูงใจในการลดการใช้ถุงพลาสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากระบบการชำระเงินของห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ เนื่องจากสามารถติดตามตรวจสอบได้โดยค่าธรรมเนียมดังกล่าว ส่วนหนึ่งให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้ในการจัดการปัญหาขยะและปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

๓.๓ การจัดเก็บภาษีมลพิษ คือ ภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคลหรือผู้ประกอบการที่ปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม โดยเรียกเก็บตามปริมาณหรือประเภทของมลพิษที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม เช่น การเรียกเก็บภาษีจากการปล่อยมลพิษทางอากาศตามปริมาณซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ภาษีจากการปล่อยมลพิษทางน้ำตามปริมาณหรือค่าบีโอดี (Biological Oxygen Demand : BOD) ค่าธรรมเนียมคาร์บอน ที่เก็บจากเชื้อเพลิงแต่ละชนิดในอัตราที่แปรผันตามสัดส่วนคาร์บอนที่แฝงอยู่ในเชื้อเพลิงนั้นๆ เมื่อผู้ผลิตและผู้บริโภคต้องรับผิดชอบต้นทุนภายนอกที่เกิดจากมลพิษที่ตนปลดปล่อยออกมาตามชนิดและปริมาณของพลังงานที่ใช้ จะเกิดการปรับตัวลดการปล่อยมลพิษลงตามต้นทุนที่สูงขึ้น และรับผิดชอบต่อผลกระทบที่ตนสร้างต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การจัดเก็บภาษีมลพิษจึงเป็นทางออกหนึ่งของประเทศที่นอกจากจะช่วยแก้ปัญหามลพิษในอนาคตแล้ว ยังช่วยปรับพฤติกรรมการใช้พลังงานของคนไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นแหล่งรายได้ที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศให้ดีขึ้นอีกด้วย และกองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถขอรับการสนับสนุนแหล่งรายได้ดังกล่าวจากรัฐบาลได้ เมื่อมีการดำเนินการจัดเก็บภาษีมลพิษในอนาคต

๓.๔ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในตรวจสอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment Report: EIA) เป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ประกอบการในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอัตราที่รัฐกำหนด โดยแนวคิดดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา ๖๓ โดยเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว กำหนดให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการอุดหนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่ง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับเผยแพร่ในเว็บไซต์ ทส. ณ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐)

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ควรมีการศึกษาและกำหนดการเก็บรายได้จากผู้ก่อมลพิษตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) โดยพิจารณาจากกลุ่มผู้ผลิตสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเก็บเงินจากผู้ก่อมลพิษเป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) เพื่อให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มการมีรายได้จากผู้ก่อมลพิษในอนาคต

๒) ความต้องการเงินสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อมในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

ในแต่ละปีมีผู้ยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนและเงินกู้เป็นจำนวนมาก ซึ่งคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมได้กำหนดกรอบทิศทางตามมาตรา ๒๓ (๔) ให้การสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ที่เป็นส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ เอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และได้เพิ่มกลุ่มเป้าหมาย คือ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน สภาองค์กรชุมชนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ซึ่งจะต้องนำมาคาดการณ์ถึงแนวโน้มของงบประมาณที่กองทุนสิ่งแวดล้อมต้องการในแต่ละปี รวมถึงงบประมาณที่ต้องนำมา

บริหารจัดการให้มีเงินทุนหมุนเวียน ในส่วนที่เป็นการหารายได้จากดอกผลและประโยชน์อื่นๆ และรายจ่ายเพื่อการบริหารกองทุน

๔.๑.๒ กฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ และมาตรการที่มีผลต่อการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ในอนาคต

๑) การยก (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการในการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ในหมวดที่ ๓ กองทุนสิ่งแวดล้อม โดยได้เพิ่มแหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมขึ้น ได้แก่ แหล่งรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และแหล่งรายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าภาษีอากรที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นของกองทุนหรือส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อมต้องมีการศึกษาและเตรียมการในการออกกฎหมายรองเพื่อรองรับ (ร่าง) กฎหมายดังกล่าว เมื่อมีผลบังคับใช้แล้วซึ่งจะมีผลทำให้มีรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

๒) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นพระราชบัญญัติที่ปรับแก้ไขขึ้น เพื่อให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้มีแนวทางและมาตรฐาน การเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท และอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในอัตราที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังนั้น กฎหมายดังกล่าว จึงได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้

๓) (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ.

(ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. ได้มีการกำหนดมาตรการระยะยาว ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียม หรือ ภาษีผลิตภัณฑ์จากผู้นำเข้าและผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ และนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยบริหารในรูปแบบของกองทุนที่ระบุชัดเจนว่าจะนำมาใช้เฉพาะการจัดการซากอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะมีรายได้เข้าสู่กองทุนจากภาคีเครือข่าย โดยมีเงื่อนไขการรับและจ่ายเงินที่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะของแหล่งเงินนั้นๆ

๔) นโยบายทางด้านภาษี

นโยบายทางด้านภาษี เป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์อย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันจะเป็นการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและจากกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดราคาตลาดให้แก่ทรัพยากรและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น หรืออาจเรียกว่าการเก็บภาษี ซึ่งในปัจจุบันที่นิยมใช้กัน มี ๔ ประเภท คือ

๑) ระบบการจัดเก็บค่าใช้บริการ/ค่าปล่อยมลพิษ (Use Free หรือ User Charges) เป็นค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ใช้ประโยชน์หรือผู้ใช้บริการจากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการมลพิษ

๒) ค่าปล่อยมลพิษ (Effluent Charge หรือ Emission Charge) เป็นค่าธรรมเนียมที่รัฐเรียกเก็บจากบุคคลหรือผู้ประกอบการที่ปล่อยมลพิษออกสู่ภายนอก ทั้งที่มีค่าเกินมาตรฐานและไม่เกินมาตรฐานโดยเก็บตามปริมาณและลักษณะของสารมลพิษ

๓) ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ (Product Charge หรือ Product Surcharge) เป็นค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผลิตภัณฑ์หรือวัตถุดิบที่ก่อให้เกิดมลพิษทั้งในขั้นตอนการผลิต การบริโภค หรือการกำจัด โดยการบวกราคาเข้าไปในราคาสินค้าของผู้บริโภค

๔) ค่าปรับ (Fine) เป็นมาตรการป้องกันมิให้มีการปลดปล่อยมลพิษในระดับที่เกินจากกฎหมายกำหนด โดยการกำหนดอัตราค่าปรับต้องไม่ต่ำกว่าต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้นในการบำบัดมลพิษ ส่วนค่าปรับจะต้องไม่ต่ำกว่าอัตราค่าใช้บริการ

๔.๑.๓ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) กับการดำเนินงานในส่วนของประเทศไทย

กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) จัดตั้งขึ้นมาจากข้อตัดสินใจ Decision 1/CP.16 ในการประชุมสมัชชารัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ ๑๖ (COP 16) ณ เมืองแคนคูน สหรัฐเม็กซิโก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการด้านการเงินของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ตามมาตรา ๑๑ โดยกองทุนภูมิอากาศสีเขียว (GCF) จะทำหน้าที่สนับสนุนการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ไปสู่การพัฒนาที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสามารถปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Low Emission and Climate-resilient Development) ในบริบทด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านการสนับสนุนด้านการเงินแก่ประเทศกำลังพัฒนาเพื่อใช้ในการจำกัดหรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคำนึงถึงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ (Most Vulnerable Countries) ต่อผลกระทบทางลบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กองทุน (GCF) ดำเนินการตามหลักการและบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีคณะกรรมการกองทุน GCF เป็นผู้รับผิดชอบ

กำกับดูแลและตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากร โดยได้รับคำแนะนำจากสมัชชารัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกองประสานการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมมือกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German International Cooperation : GIZ) ทำหน้าที่เป็น Focal Point และดำเนินการจัดทำ Readiness Support Programme ใน ๓ ประเด็น คือ

๑) จัดตั้ง NDA (National Designated Authority) เพื่อทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุน GCF ในประเทศไทย

๒) ให้การรับรอง (Accreditation) หน่วยปฏิบัติการ (Implementing Entity)/ (Accredited Entity)

๓) ดำเนินการจัดทำกรอบกลยุทธ์ของแผนงาน/โครงการ (Project Pipeline) ที่จะขอรับการสนับสนุนจาก กองทุน GCF

กลยุทธ์ของกองทุน GCF จะให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น ความมั่นคงทางอาหารและน้ำ การปลดปล่อยก๊าซในภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง อาคารก่อสร้าง ชุมชนเมือง การใช้ประโยชน์ของที่ดินและป่าไม้ การเสริมสร้างการปรับตัวกับชุมชนเมือง ระบบนิเวศ อาคารสิ่งก่อสร้างเพื่อเพิ่มความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลักษณะโครงการของประเทศไทยที่จะขอรับการสนับสนุนกองทุน GCF ควรเป็นโครงการที่มีความสอดคล้องตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย และเป็นโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ของ GCF ได้แก่ กรอบแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) การลดก๊าซเรือนกระจกและการส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ (Mitigation) และการสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Capacity Building)

๔.๒ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของรายได้ในแต่ละแหล่ง

กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของรายได้ในแต่ละแหล่ง ควรจะต้องมีการคำนึงถึงแนวคิดการขับเคลื่อนแผนจัดหารายได้ที่ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ โดยจะต้องประสานขอรับการสนับสนุนเงินทุนตามช่องทางที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยสามารถแบ่งการดำเนินการได้ ๒ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม และกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่

๔.๒.๑ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม

สามารถดำเนินการได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยช่องทางต่างๆ ดังนี้

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บค่าบริการและค่าปรับ

ที่ผ่านมากองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้รับเงินนำส่งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร เนื่องจากจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๘ ที่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าบริการในแต่ละพื้นที่ ซึ่งประกาศดังกล่าวยังดำเนินการไม่ครบทุกพื้นที่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บรายได้และนำส่งเงินรายได้ให้กับกองทุนสิ่งแวดล้อมได้ และจากปัญหาที่ผ่านมาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสียรวมได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสีย ประกอบกับผู้บริหารระดับสูง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกรงจะได้รับผลกระทบทางลบจากการเสียฐานเสียง หากมีการเรียกเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสีย ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเงินอุดหนุนก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๓๓ พื้นที่ แต่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการนำส่งเงินให้กองทุนสิ่งแวดล้อมได้จำนวน ๒๔ พื้นที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑) ส่วนพื้นที่ที่เหลืออยู่ระหว่างดำเนินการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ออกเทศบัญญัติ เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินการจัดทำประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องมีการดำเนินการตรวจสอบเอกสารและวิเคราะห์ความเหมาะสมของอัตราการจัดเก็บตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอโดยกรมควบคุมมลพิษ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวมีความยุ่งยากและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างมาก

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค เพิ่มประสิทธิภาพในด้านการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในส่วนของ การทบทวนอัตราการการนำส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียรวมให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน เร่งรัดการดำเนินการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการประกาศอัตราการจัดเก็บค่าบริการในพื้นที่ที่เหลือให้สามารถประกาศได้ครอบคลุมมากที่สุด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บค่าบริการและนำเงินส่งให้แก่กองทุน นอกจากนี้ เร่งรัดทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับพื้นที่และระดับส่วนกลาง ถึงเหตุผลและความจำเป็นในการนำส่งรายได้ให้กับกองทุนและชี้แจงกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการให้เงินอุดหนุนเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรณรงค์กระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียหรือการกำจัดของเสียรวมภายในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติด้านบวกในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการบริหารจัดการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๒) การขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราวๆ

การขอรับการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นรายได้ที่รัฐบาลจ่ายเพื่อเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อม จะทำให้การดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น โดยที่ผ่านมากองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับการ

จัดสรรงบประมาณน้อยกว่าค่าขอตั้งงบที่ขอไว้ในแต่ละปี จากการวิเคราะห์คาดว่าอาจเกิดจากกระบวนการจัดทำงบประมาณและการประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าที่กองทุนสิ่งแวดล้อมเสนอรัฐบาลนั้น อาจยังไม่แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่สามารถสะท้อนถึงประโยชน์ในการใช้จ่ายเงินอุดหนุนและเงินกู้ที่มีความชัดเจน รวมถึงการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการหรือการนำเสนอแผนงาน/โครงการที่อาจยังไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล หรือยังไม่สามารถตอบเป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวงได้โดยตรง ทำให้หน่วยงานที่พิจารณางบประมาณยังไม่เห็นถึงเหตุผลและความจำเป็นที่เพียงพอในการให้เงินงบประมาณตามจำนวนที่กองทุนสิ่งแวดล้อมร้องขอได้

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค ต้องมีการกำหนดงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงคาดการณ์งบประมาณที่จำเป็นต้องใช้จ่ายในอนาคตให้มีความครอบคลุมและครบถ้วน และจัดทำข้อมูลประกอบการชี้แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและคณะอนุกรรมการ ที่มีความสมเหตุสมผลเพียงพอ กำหนดเป้าหมาย แผนงาน/โครงการ แผนการดำเนินงานประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินและงบประมาณประจำปีให้ชัดเจน รวมถึงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเชิงปริมาณที่สามารถวัดผลได้จริง สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติและระดับกระทรวง เพื่อให้รัฐบาลเห็นความสำคัญและให้งบประมาณสนับสนุนกองทุนสิ่งแวดล้อมตามที่ร้องขอได้ โดยเน้นการขอผ่านงบประมาณการเชิงยุทธศาสตร์

๓) การขอรับเงินสนับสนุนจากภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ

การขอรับเงินช่วยเหลือจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศเป็นช่องทางหนึ่งที่กองทุนสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการรับการสนับสนุนในระยะยาว เนื่องจากเป็นแหล่งงบประมาณที่อาจจะสนับสนุนกองทุนได้อย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ ของแหล่งเงินทุน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุง เตรียมการให้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ได้แก่ กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (The Green Climate Fund : GCF) กลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) ที่ผ่านมากองทุนสิ่งแวดล้อมยังไม่เคยได้รับการสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค โดยในปัจจุบันกองทุนสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมในการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว เพื่อเป็นหน่วยงานในฐานะที่ได้รับการรับรอง (Accredited Entity) และทำหน้าที่กลั่นกรองโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว และการจัดทำโครงการความร่วมมือของกองทุน กลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงานปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน หรือองค์การระหว่างประเทศ โดยศึกษาแนวทางในการปรับปรุง เพิ่มเติมกฎระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนในการขอรับเงินสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ การเตรียมการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ของแต่ละแหล่งเงินทุน จากความร่วมมือทางวิชาการกับมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการโครงการศึกษาและพัฒนาแหล่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงิน

ได้เสนอแนะว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมควรกำหนดเป้าหมายในการจัดหารายได้จากการขอรับเงินสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ โดยดำเนินการคัดเลือกโครงการด้านฟื้นฟูปัญหาสิ่งแวดล้อมขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการขอรับการสนับสนุนเงินทุนจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งกำหนดขนาดโครงการไม่ต่ำกว่า ๕๐ ล้านบาท ให้ได้อย่างน้อย ๒ โครงการ ตลอดระยะเวลาตามแผนจัดหารายได้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ รวมเป็นเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านบาท

๔) พัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายรับจากรายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ ที่ปล่อยกู้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย โดยคิดดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ต่ำกว่าดอกเบี้ยในตลาด และได้รับรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารที่กองทุนสิ่งแวดล้อมนำเงินส่วนที่ไม่ได้จัดสรรให้กับโครงการ นำมาบริหารโดยฝากธนาคารที่เป็นธนาคารของรัฐ ในประเภทเงินฝากออมทรัพย์และฝากประจำ ๓ เดือน ซึ่งให้อัตราดอกเบี้ยตอบแทนที่ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับการลงทุนในช่องทางการลงทุนประเภทอื่น เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ภาคเอกชน การลงทุนในหุ้นสามัญ และหุ้นประเภทต่างๆ เป็นต้น ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงแต่มีระดับความเสี่ยงสูงกว่า ทำให้รายรับจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดลง และที่ผ่านมาพบว่าการจัดสรรงบประมาณในส่วนของเงินกู้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้รายรับดอกเบี้ยจากเงินกู้ไหลเวียนกลับเข้ามาต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้

การแก้ไขปัญหาลดอุปสรรค อาจต้องมีการทบทวนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนสนใจเข้ามากู้ยืมมากยิ่งขึ้น ปรับนโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารให้ยอดการจัดสรรเงินกู้ในแต่ละปี เพิ่มสูงขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในส่วนของดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร กองทุนสิ่งแวดล้อมศึกษาแนวทางและวิธีการที่เป็นไปได้ในการเพิ่มช่องทางการนำเงินคงเหลือไปลงทุนในสินทรัพย์อื่นนอกเหนือจากเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ ซึ่งมี ๒ แนวทาง ดังนี้ ๑) ปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยปรับเปลี่ยนข้อความเป็น “เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังเก็บรักษาไว้ตามมาตรา ๒๒ ให้กรมบัญชีกลางนำไปหาดอกผล โดยการฝากออมทรัพย์ ฝากประจำ หรือโดยวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติ” เพื่อให้สามารถนำไปหาดอกผลด้วยวิธีการอื่นได้ ๒) หาก (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. มีผลบังคับใช้ ต้องดำเนินการศึกษาออกแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมพิจารณาประกาศบังคับใช้กับผู้บริหารสินทรัพย์ให้กองทุน นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินกองทุน ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้ผู้จัดการกองทุนสามารถบริหารจัดการเงินกองทุนได้อย่างเหมาะสมกับช่วงเวลา ที่กองทุนจะต้องใช้จ่ายเงินกองทุน และสามารถบริหารเงินคงเหลือของกองทุนให้สร้างรายได้ให้กับกองทุนได้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงต้องประสานงานและทำความร่วมมือกับผู้จัดการกองทุนทั้งกรมบัญชีกลางและธนาคารกรุงไทย ในการวางแผนพัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมร่วมกัน เพื่อให้ได้รับดอกผลและงบประมาณเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

โดยร่วมกันกำหนดแนวทางติดตามและประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ การพัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

๔.๒.๒ กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่

๑) แหล่งรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้เปิดกว้างให้กองทุนสามารถแสวงหาแหล่งเงินทุนใหม่ๆ ที่สามารถให้เงินสนับสนุนการดำเนินการของกองทุนได้ เช่น มาตรา ๒๒ (๕) ในเรื่องของเงินจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และมาตรา ๒๒ (๗) ในเรื่องของเงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุน เป็นต้น รวมถึงแหล่งรายได้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค แสวงหาแหล่งรายได้ที่มีเงินหมุนเวียนเข้ากองทุนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องและอาจพัฒนาแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพจากแหล่งเงินทุนรองให้ มาเป็นแหล่งเงินทุนหลักที่สามารถให้งบประมาณสนับสนุนกองทุนได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต รวมถึงศึกษา แนวทางในการจัดการรายได้จากแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับใหม่ ได้มีการกำหนดแหล่งรายได้ของกองทุน สิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม เช่น รายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติก การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการผลิต การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการผลิต การบริการที่ก่อให้เกิดมลพิษ ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๒๑ เป็นต้น รวมถึงการเตรียมการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อรองรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

๒) การจัดเก็บรายได้จากค่าธรรมเนียมในตรวจสอบรายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment Report: EIA) โดยมีแนวทางในการจัดหาแหล่ง รายได้เพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑) แนวทางมาตรการเชิงป้องกัน กรณีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณารายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ประกอบการที่โครงการจำเป็นต้องมีการ จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในลักษณะการชำระค่าธรรมเนียมในการพิจารณารายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอัตราที่รัฐกำหนด โดยแนวคิดดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา ๖๓ ซึ่งเงินค่าธรรมเนียม ดังกล่าว ได้กำหนดให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินและมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ ในการอุดหนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้นตามมาตรา ๒๔ (๑๐) แห่ง (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับเผยแพร่ในเว็บไซต์ ทส. ณ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐)

๒.๒) แนวทางมาตรการเชิงรุก กรณีการจัดเก็บค่าปรับจากการไม่ปฏิบัติตามรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างการติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้รับ การรับรองการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการบูรณาการการ

ทำงานร่วมกันระหว่างกองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการโดยร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นในการดำเนินการ ตรวจสอบ หากพบว่า โครงการดังกล่าวเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินการจัดเก็บค่าปรับตามสัดส่วนมูลค่าการลงทุน เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ค่าดำเนินการในการตรวจสอบและประเมินผล รวมทั้งใช้เป็นทุนสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ในภาพรวม

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในปัจจุบันพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ไม่ได้ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการรับรองการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งไม่ได้มีบัญญัติให้หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว และกำหนด บทลงโทษหรือค่าปรับ ซึ่งหากแนวทางดังกล่าวได้รับความเห็นชอบในระดับนโยบาย โดยมีหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องร่วมกันผลักดัน ให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายในประเด็นดังกล่าวให้สามารถดำเนินการ ได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายต่อไปในอนาคต กองทุนสิ่งแวดล้อมอาจเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการทำงาน โดยอยู่ ในสถานะผู้ดำเนินการจัดเก็บและบริหารเงินค่าปรับเพื่อสนับสนุนเงินทุนให้กับหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป

๓) การจัดเก็บรายได้จากค่าธรรมเนียมใน (ร่าง) บันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) เรื่อง การรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว

บันทึกความร่วมมือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยของประเทศ โดยมุ่งเน้นการ จัดการขยะถุงพลาสติกหูหิ้วซึ่งส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายรัฐบาลที่กำหนดให้ขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติโดยมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนจัดการปัญหาขยะ ถุงพลาสติกหูหิ้วอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน คือ

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจ กรมประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ห้างค้าปลีก สมาคมผู้ค้าปลีกไทย เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความตระหนัก สร้างความรู้ความเข้าใจ เตรียมบรรจุภัณฑ์ ทางเลือก

๒. ยกเลิก/ให้จำหน่าย พนักงาน ณ จุดขายไม่มีการแจกถุงพลาสติก ต้องจ่ายเงินซื้อ ถุงพลาสติกหูหิ้ว/ถุงทางเลือกอื่นๆ โดยมีการกำหนดประเภท ความหนา และชนิด ของถุงพลาสติก ยกเว้นถุงร้อน ถุงเย็น ถุงลามิเนต บรรจุภัณฑ์พลาสติกเฉพาะ ทั้งนี้ มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนฯ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการ

๓. นำรายได้ไปใช้ประโยชน์ เงินรายได้ที่เก็บได้จากการดำเนินการนำส่งเข้ากองทุน สิ่งแวดล้อม สถาบันพลาสติก และห้างค้าปลีก ตามสัดส่วนที่กำหนด เพื่อใช้ในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์

๔. ส่งเสริมภาคการผลิต สมาคมอุตสาหกรรมพลาสติกไทย กลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสถาบันพลาสติก มีการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ ชี้แจงให้กับสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตได้รับทราบนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการของภาครัฐ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต เช่น ผลิตถุงพลาสติกหูหิ้วที่หนามากขึ้น หรือผลิตบรรจุภัณฑ์ทางเลือก รวบรวมข้อมูลสถิติ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ เกี่ยวกับข้อตกลงความร่วมมือกับกลุ่มสมาชิก

การแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมฉบับใดที่สามารถใช้บังคับเพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติก หากแนวทางการจัดทำ (ร่าง) บันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) เรื่อง การรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว ได้รับความเห็นชอบและมีการลงนามความร่วมมือในบันทึกข้อตกลง เพื่อการดำเนินการดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือทางด้านเศรษฐศาสตร์หนึ่งที่ช่วยลดปัญหาขยะพลาสติก และเป็นช่องทางที่เป็นรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนเงินให้กับโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

บทที่ ๕

วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์

๕.๑ วิสัยทัศน์

กองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกทางการเงินที่มั่นคง สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างยั่งยืน และมีธรรมาภิบาล

๕.๒ เป้าประสงค์

๑) กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินกองทุนเพียงพอ เพื่อดำเนินการตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในแต่ละปีงบประมาณ

๒) กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้จากแหล่งเงินที่มีศักยภาพเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๓ ยุทธศาสตร์การจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

จากสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมและการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ของการจัดหารายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม บ่งชี้ว่ากองทุนสิ่งแวดล้อมเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤตด้านสภาพคล่องของเงินทุนหมุนเวียน คือ มียอดเงินคงเหลือสุทธิต่ำกว่าวงเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนซึ่งคาดว่าจะปรากฏชัดเจนตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป รวมถึงกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่น เงินหมุนเวียนคืนกลับในลักษณะของเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินค่าบริการและค่าปรับที่ต้องส่งคืนกองทุนสิ่งแวดล้อมยังมีสัดส่วนต่ำมาก ในขณะที่การจัดสรรเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของรัฐบาลมีเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะมีการปรับแผนการจัดสรรเงินในรูปแบบเงินกู้มากขึ้นในช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ดังนั้น เงินต้นของกองทุนสิ่งแวดล้อมลดลงกลายเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุน

ในขณะที่เดียวกันมีจุดแข็งและโอกาสที่กำลังจะเข้ามาทำให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น เช่น ยังคงมีเป้าหมายที่นำมาเป็นกรอบในการจัดสรรเงินกองทุนตามลำดับความสำคัญภายใต้กรอบนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศได้ เนื่องจากทิศทางนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกันไปแนวทางเดียวกัน

ดังนั้น เพื่อให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนในปีงบประมาณต่อไป กองทุนสิ่งแวดล้อมจึงต้องมีการดำเนินการทบทวนแผนจัดหารายได้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒) เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์การเงินในปัจจุบัน และเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการจัดหารายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

โดยกำหนดวิธีการและแนวทางให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามแผนแม่บทกองทุนสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ) ทั้งนี้ สามารถกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้ ดังนี้

๕.๓.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เป็นการพัฒนาศักยภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม ซึ่งจะดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ที่มีความคาดหวังในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแบบระยะสั้น เพื่อให้ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดสรรอย่างรวดเร็ว เน้นการพัฒนาศักยภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับแหล่งรายได้ตามแหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่จะเป็แหล่งเงินหลักในการใช้ดำเนินงานกองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องมีการตั้งค่างบประมาณในแต่ละปี โดยควรเน้นไปที่โครงการที่เป็นลักษณะของแผนงานบูรณาการ ซึ่งเป็นแผนงานที่มีแนวโน้มที่รัฐบาลให้ความสำคัญมากกว่าแผนงานงบประมาณตามภารกิจพื้นฐาน

การเพิ่มประสิทธิภาพรายรับของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ (๓) จากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับมาตรา ๙๓ โดยปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวโน้มการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบจัดการของเสียมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันที่ผ่านมาการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่สามารถจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้มีเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้ให้การสนับสนุนไป และมาตรา ๒๒ (๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้ ถึงแม้ว่าเงินรายรับที่ได้จากทั้ง ๒ แหล่งที่กล่าวมา จะมีปริมาณในแต่ละปีไม่มากเท่าที่ควร แต่ก็มีความจำเป็นในการให้ความสำคัญกับการจัดหารายได้จากทั้ง ๒ แหล่ง ที่เป็นงบประมาณแบบไหลเข้าต่อเนื่องทุกๆ ปี รวมถึงการควบคุม วางแผนการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนในแต่ละปี โดยวางแผนลำดับโครงการที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก และอาจกำหนดสัดส่วนการสนับสนุนเงินกู้มากกว่าเงินอุดหนุน เพื่อให้เกิดเงินหมุนเวียนกลับเข้ามากองทุนสิ่งแวดล้อมได้

๕.๓.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพการจัดหารายได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เป็นการดำเนินการการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแบบระยะกลาง เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยพัฒนาศักยภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่ถูกระบุไว้ในมาตรา ๒๒ ที่มีความเป็นไปได้ในการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะ ๒ – ๓ ปี เช่น เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ในมาตรา ๒๒ (๕)

๕.๓.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดหารายได้ในระยะยาว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เป็นการดำเนินการการจัดหารายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแบบระยะยาว เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยเป็นการเตรียมการศึกษาแนวทางในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นมาจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. เช่น เงินที่ได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และแหล่ง

รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลพิษที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือการผลิต หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น รวมถึงการเตรียมการจัดทำกฎหมายรองรับเพื่อรองรับกับพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ที่มีแนวโน้มจะมีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๖๒ และการเตรียมการศึกษาและจัดหาแหล่งรายได้ที่มีแหล่งเงินทุน สมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางการจัดเก็บรายได้จาก จากสินค้าที่ก่อให้เกิดมลพิษ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principle : PPP) และตาม หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pay Principle : BPP) เพื่อให้มีแหล่งรายได้ที่มั่นคง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ได้ศึกษาถึงการใช้จ่ายมาตรการทางภาษี ค่าธรรมเนียมและ มาตรการทางเงินเข้ามาใช้ในการจัดเก็บรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้นและต่อเนื่อง รวมถึงการออก กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับผลการศึกษาเพื่อให้สามารถจัดเก็บรายได้เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้ และศึกษาแหล่งรายได้จากแหล่งอื่นๆ ที่สามารถรับมาเพื่อดำเนินการกองทุนได้ ซึ่งใน (ร่าง) พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ได้มีการกำหนดแหล่งที่มาของเงินทุนไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งจะประกอบขึ้นโดยผู้กำหนดนโยบายกองทุน ผู้จัดการกองทุน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สามารถบริหารจัดการ กองทุนได้อย่างคล่องตัวและเป็นช่องทางในการแก้ไขปัญหาการเงินของกองทุนอีกช่องทางหนึ่ง หากแหล่งเงินทุนที่ระบุไว้ไม่สามารถสนับสนุนเข้ากองทุนได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และอาจสามารถ พัฒนาแหล่งเงินทุนใหม่อื่นๆ ให้เป็นแหล่งเงินทุนหลักได้ในอนาคต อาจเน้นไปที่แหล่งรายได้จากการสนับสนุน งบประมาณจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) เป็นต้น ซึ่งแหล่งเงินทุนจากองค์การระหว่างประเทศนี้ จะมีการกำหนดเงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ ให้หน่วยงานที่ได้รับ งบประมาณต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด และกลไกการสนับสนุนเงินภายใต้แผนงาน ปกป้องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับสากล (International Climate Initiative : IKI) ด้านการ เปิดรับข้อเสนอโครงการ ยังคงเน้นให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์คาร์บอนต่ำ การดำเนินการลดก๊าซเรือน กระจกที่เหมาะสมของประเทศ (NAMA) พลังงานทดแทน ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การขนส่ง การลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า (REDD +) รวมถึงข้อเสนอโครงการในด้าน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้ยุทธศาสตร์การปรับตัวระดับชาติ อาทิ การจัดการน้ำ และการใช้ที่ดินโดยอาศัยระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แผนงาน IKI ได้สนับสนุนด้านเงินทุนแก่โครงการที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งให้ เงินทุนแก่พันธสัญญาภายใต้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้สนับสนุนด้านเงินทุน แก่โครงการราว ๕๐๐ โครงการ ในกว่า ๑๐๐ ประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการรายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน

เป้าประสงค์ : กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากแหล่งรายได้ปัจจุบันที่สอดคล้องกับแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละปีงบประมาณอย่างรวดเร็ว

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๑. การจัดการรายได้จากแหล่งเงินงบประมาณแผ่นดิน (แหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๔))	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการขอรับเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของเงินงบประมาณแผ่นดิน	วงเงินงบประมาณสมทบจากงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๑๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๑ (๑๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๒ - ปี ๒๕๖๓ (๑๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๔ (๑๐๐ ลบ.)
๒. การพัฒนาแนวทางการจัดเก็บรายได้จากค่าบริการ/ค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ (แหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๓))	กองทุนสิ่งแวดล้อมสามารถจัดเก็บรายได้จากค่าบริการ/ค่าปรับตามมาตรา ๙๓ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	รายได้ที่จัดเก็บได้จากค่าบริการและค่าปรับตามแหล่งเงินมาตรา ๒๒ (๓) ปี ๒๕๖๐ (๔.๔๕ ลบ.) ปี ๒๕๖๑ (๕.๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๒ (๕.๒๕ ลบ.) ปี ๒๕๖๓ (๕.๕๑ ลบ.) ปี ๒๕๖๔ (๕.๗๙ ลบ.)
๓. การพัฒนาแนวทางการหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แหล่งเงินทุนตามมาตรา ๒๒ (๖))	กองทุนสิ่งแวดล้อมได้รับดอกผลและงบประมาณเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม	จำนวนรายได้จากดอกผลและผลประโยชน์อื่นๆ ในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๓๙๕.๗๙ ลบ.) ปี ๒๕๖๑ (๓๐๒.๘๖ ลบ.) ปี ๒๕๖๒ (๑๕๗.๗๔ ลบ.) ปี ๒๕๖๓ (๑๑๖.๘๘ ลบ.) ปี ๒๕๖๔ (๑๑๖.๘๘ ลบ.)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพการจัดการรายได้

เป้าประสงค์ : กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากแหล่งเงินบริจาคและแหล่งเงินอื่นๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๑. การศึกษาและดำเนินการเพื่อขอรับเงินสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๒๒ (๕)	เพื่อจัดทำแนวทาง/รายได้ในการสมทบเงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมจากภาคเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ	มีเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย ๑ แหล่ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการรายได้ในระยะยาว

เป้าประสงค์ : กองทุนสิ่งแวดล้อมมีแหล่งรายได้ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๑. การแสวงหาแหล่งรายได้ที่มีเงินหมุนเวียนเข้ากองทุนอย่างสม่ำเสมอ	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีช่องทางเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพ	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการกำหนดที่มาของแหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น และมีแนวทางการจัดเก็บรายได้ ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) หรือ หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary pays principle)
๒. การออกกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ได้รับงบประมาณจากน้ำบาดาล ภาษีสิ่งแวดล้อม หรือค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม	มีกฎหมายรองเพื่อรองรับการไหลเข้าของแหล่งเงินทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.	มีกฎหมายลำดับรองที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย
๓. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายในและระหว่างประเทศ	ได้รับงบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายในหรือระหว่างประเทศในแบบต่อเนื่อง	ได้รับงบประมาณจากแหล่งเงินทุนภายในหรือระหว่างประเทศอย่างน้อย ๑ แห่งภายในปี ๒๕๖๔

บทที่ ๖

แผนปฏิบัติการจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๖.๑ การดำเนินงานเพื่อจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานเพื่อจัดการรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จะเป็นการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนจัดการรายได้ทั้ง ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการรายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยมุ่งเน้นการมีรายได้ที่สมดุลและเพียงพอต่อการขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมในสภาวะวิกฤตทางการเงิน ซึ่งเป็นกรณีเร่งด่วนภายใต้แผนจัดการรายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยเน้นการดำเนินการตามแหล่งรายได้ที่ระบุไว้ซึ่งการขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสมทบเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมในระยะ ๒ - ๓ ปีแรก ยังคงมีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายในการส่งเงินคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม จากการจัดเก็บค่าบริการและค่าปรับจาก การให้บริการบำบัดน้ำเสียรวมและกำจัดของเสียรวม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๙๓ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพการจัดการรายได้ เป็นการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยการส่งเสริมและยกระดับการบริหารจัดการเงินกองทุนโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และ ส่งเสริมให้กองทุนสิ่งแวดล้อมมีรายได้ใหม่ๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้าร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนสิ่งแวดล้อมโดยความสมัครใจในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดการรายได้จากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และการเตรียมการเพื่อการรองรับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับใหม่ที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๖๑ โดยเน้นการศึกษาและเตรียมการออกกฎหมายรอง และศึกษาแนวทางในการจัดการรายได้จากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น กองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund : GCF) เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการรายได้ในระยะยาว เป็นการตอบสนองต่อกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการริเริ่มกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นการศึกษา วิเคราะห์ และกำหนด แนวทางการได้มาของรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงและยั่งยืน เช่น การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเก็บเงินภายใต้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) หรือ หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary pays principle) การออกกฎหมายลำดับรอง เป็นต้น และกำหนดเป็นมาตรการ หลักเกณฑ์หรือแนวทาง ในการจัดเก็บเงินเข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ประเภทสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) และจัดลำดับความสำคัญการศึกษาวิเคราะห์ตามศักยภาพของสาขาการผลิตสินค้า และการให้บริการ จัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมและมาตรการทางการเงิน

๖.๒ แผนปฏิบัติการภายใต้แผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒)

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดหารายได้จากแหล่งรายได้ในปัจจุบัน											
กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม	๑. การจัดการรายได้จากแหล่งเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี (แหล่งเงินตามมาตรา ๒๒ (๔))	กองทุนสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการขอรับเงินสมทบในรูปแบบของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีภายใต้แผนบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์	๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับชาติ ๑.๒ การวิเคราะห์สถานการณ์ การเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินการของกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ประกอบการคาดการณ์งบประมาณในการจัดทำแผนการของงบประมาณประจำปี	←				→	วงเงินงบประมาณสมทบจากงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๑๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๑ (๑๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๒ - ปี ๒๕๖๓ (๑๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๔ (๑๐๐ ลบ.)	ไม่มี ไม่มี	สผ. (กนผ.) สผ. (กนผ./ กตป./ กวล./ กвт.)

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			๑.๓ ศึกษาและจัดทำ ค่าของงบประมาณรายจ่าย ประจำปี เพื่อเสนอขอรับ งบประมาณรายจ่าย ประจำปี ๑.๔ ศึกษาและจัดทำ ฐานข้อมูลที่เป็นระบบ เพื่อใช้ในการประการ การของบ ปรมาณ ประจำปี และปรับปรุง ข้อมูลให้ทันสมัย	←						ไม่มี	สพ. (กนผ.)
						←				ไม่มี	สพ. (กนผ.)
กลยุทธ์ใน การเพิ่ม รายได้โดย การปรับปรุง กระบวนการ ทำงานเดิม (ต่อ)	๒. การพัฒนาแนว ทางการจัดเก็บ รายได้จาก ค่าบริการ/ค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ (แหล่งเงินตาม มาตรา ๒๒ (๓))	กองทุนสิ่งแวดล้อม สามารถจัดเก็บ รายได้จาก ค่าบริการ/ค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๒.๑ ศึกษาวิเคราะห์ แนวทางและผลการ ดำเนินงานจัดเก็บค่าบริการ และค่าปรับตามมาตรา ๙๓ ๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาอัตราการ นำส่งเงินเข้ากองทุน	↔					รายได้ที่จัดเก็บได้ จากค่าบริการและ ค่าปรับตามแหล่งเงิน มาตรา ๒๒ (๓) ปี ๒๕๖๐ (๔.๔๕ ลบ.) ปี ๒๕๖๑ (๕.๐๐ ลบ.) ปี ๒๕๖๒ (๕.๒๕ ลบ.)	ไม่มี	สพ. (กตป.)/ คพ. คพ.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			สิ่งแวดล้อมของ อปท. ในแต่ละพื้นที่ให้มีความ ชัดเจน ๒.๓ รับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับร่างแนวทางและ มาตรการ ๒.๔ การประชาสัมพันธ์ แนวทาง/มาตรการ ๒.๕ ขับเคลื่อนแนวทาง และมาตรการการจัดเก็บ ค่าบริการและค่าปรับ ตามมาตรา ๙๓	↔	↔				ปี ๒๕๖๓ (๕.๕๑ ลบ.) ปี ๒๕๖๔ (๕.๗๙ ลบ.)	ไม่มี ไม่มี ไม่มี ไม่มี	คพ. สพ. (กตป./ กลก.)/คผ. สพ. ผกตป.)/ คผ.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม (ต่อ)	๓. การพัฒนาแนวทาง การหาประโยชน์และเงินได้จากดอกผลจากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม (แหล่งเงินทุนตามมาตรา ๒๒ (๖))	กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้รับดอกผลและงบประมาณเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์แนวทาง และผลการดำเนินงานจากการหาผลประโยชน์ ๓.๒ จัดทำแนวทางการหาประโยชน์จากเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ๓.๓ ขับเคลื่อนแนวทาง และติดตามประเมินผล	←→	←→	←→	←→	←→	จำนวนรายได้จากดอกผลและผลประโยชน์อื่น ๆ ในแต่ละปี ปี ๒๕๖๐ (๓๙๕๗๙ ลป.) ปี ๒๕๖๑ (๓๐๒๙๖๖ ลป.) ปี ๒๕๖๒ (๑๕๗๗๔ ลป.) ปี ๒๕๖๓ (๒๒.๒๗ ลป.) ปี ๒๕๖๔ (๙๑.๖๓ ลป.)	ไม่มี ไม่มี ไม่มี	สผ. (กตป.)/ บก./ กรุงเทพฯ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาศักยภาพการจัดการรายได้											
กลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม (ต่อ)	๑. การศึกษาและดำเนินการเพื่อขอรับเงินสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมจากภาคเอกชน องค์การระหว่างประเทศ ตามมาตรา ๒๒ (๕)	แนวทาง/รายได้ในการสมทบเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมจากองค์การระหว่างประเทศ	๑.๑ ศึกษาและกำหนดแนวทางการจัดการรายได้จากองค์การระหว่างประเทศ ๑.๒ จัดทำแนวทางการเป็นไปได้ในการขอรับการสนับสนุน	←→	←→				มีเงินสมทบเข้าสู่กองทุน อย่างน้อย ๑ แหล่ง ภายในปี ๒๕๖๔ ปี ๒๕๖๐ (ผลการศึกษาแนวทางในการสมทบเงิน)	ไม่มี ไม่มี	สผ. สผ.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			๑.๓ นำเสนอแนวทางการ จัดหารายได้จากองค์การ ระหว่างประเทศต่อ ผู้บริหาร/คณะกรรมการ กองทุนสิ่งแวดล้อม พิจารณา ๑.๔ ปรับปรุง/เพิ่มเติม กฎระเบียบนโยบายที่ เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับ การดำเนินงานของ องค์การระหว่างประเทศ และภาคเอกชนที่จะ ขอรับการสนับสนุน ๑.๕ การจัดเตรียม เอกสารเพื่อประกอบการ เสนอขอรับการเสนอขอรับ เงินจากภาคเอกชนและ องค์การระหว่างประเทศ		↔				ปี ๒๕๖๑ (สมัครเข้าร่วมเป็น หน่วยงานที่ได้รับ การรับรองจาก องค์การระหว่างประเทศ) ปี ๒๕๖๒ (ยังไม่ได้รับ งบประมาณสมทบ) ปี ๒๕๖๓ (ได้รับงบประมาณ สมทบ จำนวน ๑ แหล่ง)	ไม่มี ไม่มี ๑๔๔,๐๐๐	สผ. สผ. สผ.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			๒.๖ การสมัครเข้าร่วม เป็นหน่วยงานที่ได้รับ การรับรองจากองค์การ ระหว่างประเทศ							๑๗,๕๐๐	สพ.
			๒.๗ บริหารเงินตาม เงื่อนไขของแหล่งเงินทุน ที่ตกลงไว้							ไม่มี	สพ.
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการรายได้ในระยะยาว											
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้โดย ริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน รูปแบบใหม่	๑. การศึกษา แนวทางในการ จัดการรายได้จาก แหล่งรายได้ที่ เพิ่มขึ้นจาก ร่าง พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพ สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	แนวทางในการ จัดการรายได้เข้า กองทุนสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแหล่ง รายได้จากร่าง พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพ สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	๑.๑ ศึกษาและพัฒนา แหล่งรายได้จากการ จัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม และมาตรการทางการเงิน เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม						รายงานผลการศึกษา แนวทางในการจัดห รายได้ จาก แหล่ง รายได้ที่เพิ่มขึ้นจาก ร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	๓,๐๐๐,๐๐๐	สพ.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			๑.๒ ศึกษาและประสาน เพื่อจัดทำแนวทางในการ ส่งรายได้จากกองทุน น้ำบาดาล		←→	←→			อัตราการนำเงิน รายได้จากการใช้ น้ำบาดาล นำส่งเงิน เข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม	ไม่มี	สพ. (กนผ.)
กลยุทธ์ใน การเพิ่ม รายได้โดย ริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน รูปแบบใหม่ (ต่อ)	๒. การแสวงหา แหล่งรายได้ที่มีเงิน หมุนเวียนเข้า กองทุนอย่าง สม่ำเสมอ	กองทุนสิ่งแวดล้อม มีช่องทางเพื่อเพิ่ม โอกาสในการได้รับ การสนับสนุน สนับสนุนจาก แหล่งเงินทุนที่มี ศักยภาพ	๒.๑ ศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ และมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒.๒ ศึกษาวิเคราะห์ ประเภทสินค้าและ บริการ ที่ก่อให้เกิด มลพิษ เป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) เช่น ยานยนต์ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ซึ่งเป็น สินค้าอุตสาหกรรม	←→		←→			กองทุนสิ่งแวดล้อมมี การกำหนดที่มาของ แหล่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น และมีแนวทางการ จัดเก็บรายได้ตาม หลักการ ผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) หรือ หลักการ ผู้ได้รับ ประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary pays principle)	ไม่มี	สพ. สพ./คพ. สส.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			๒.๓ ยกเว้นแนวทางใน การจัดเก็บรายได้เข้าสู่ กองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้ ตามหลักการผู้ก่อ มลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP) ๒.๔ การรับฟังความ คิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (Stakeholder) ในรูปแบบของการ ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และ การ สัมมนาเพื่อรับฟัง ความเห็นในภาพรวม ๒.๕ การประชาสัมพันธ์ แนวทางการจัดเก็บ รายได้เข้าสู่กองทุน สิ่งแวดล้อม ภายใต้ หลักการผู้ก่อมลพิษเป็น			←————→				ไม่มี	สพ.
								↔		ไม่มี	สพ.
								↔		ไม่มี	สพ./คพ./ สส.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
			ผู้จ่าย(PPP) หรือ หลักการ ผู้ได้รับประโยชน์ เป็น ผู้จ่าย (BPP)								
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้โดย ริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน รูปแบบใหม่ (ต่อ)	๓. การออก กฎหมายลำดับรอง เพื่อรองรับ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพ สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	มีกฎหมายรองเพื่อ รองรับการไหลเข้า ของแหล่งเงินทุน ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพ สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	๓.๑ จัดทำร่าง กฎหมายรอง ๓.๒. การจัดประชุม รับฟังความคิดเห็น ๓.๓ นำเสนอ คณะกรรมการกองทุน สิ่งแวดล้อม ๓.๔ นำเสนอ คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ			↔	↔	↔	มีกฎหมายรองที่ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ.	ไม่มี ๑๖๐,๐๐๐ ไม่มี ไม่มี	สผ. สผ. สผ. สผ.
กลยุทธ์ในการ เพิ่มรายได้โดย ริเริ่ม กระบวนการ ทำงานใน	๔. การขอรับการ สนับสนุน งบประมาณจาก แหล่งเงินทุน ภายในและระหว่าง	ได้รับงบประมาณ จากแหล่งเงินทุน ภายในหรือระหว่าง ประเทศใน แบบต่อเนื่อง	๔.๑ ศึกษาและ กำหนดเป้าหมายรายได้ จากแหล่งเงินทุนระหว่าง ประเทศ				↔		ได้รับงบประมาณจาก แหล่งเงินทุนภายใน หรือระหว่างประเทศ อย่างน้อย ๑ แห่ง ภายในปี ๒๕๖๔	ไม่มี	สผ.

ยุทธศาสตร์/ กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ	กิจกรรมย่อย	ปีที่ ๑ (๒๕๖๐)	ปีที่ ๒ (๒๕๖๑)	ปีที่ ๓ (๒๕๖๒)	ปีที่ ๔ (๒๕๖๓)	ปีที่ ๕ (๒๕๖๔)	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
รูปแบบใหม่ (ต่อ)	ประเทศ		๔.๒ ประสานและ ประชุมหารือข้อคิดเห็น ต่อแนวทางการสนับสนุน เงินเข้ากองทุน สิ่งแวดล้อม ๔.๓ นำเสนอ คณะกรรมการกองทุน สิ่งแวดล้อมเห็นชอบ ๔.๔ จัดทำแนวทางใน การส่งเงินเข้ากองทุน สิ่งแวดล้อม				↔				
รวมงบประมาณทั้งหมด				๓,๓๒๑,๕๐๐							

- หมายเหตุ : สผ. คือ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 บก. คือ กรมบัญชีกลาง
 กรุงเทพฯ คือ บมจ. ธนาคารกรุงไทย
 คพ. คือ กรมควบคุมมลพิษ
 สส. คือ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๗

การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยสามารถนำแผนดำเนินงานภายใต้แผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๗.๑ แนวทางการดำเนินการ

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีแนวทางในการดำเนินการติดตามและประเมินผล ๒ แนวทาง ดังนี้

๗.๑.๑ การติดตามและประเมินผลตามแผนปฏิบัติการการจัดหารายได้ ประจำปี เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนการจัดหารายได้ฯ และนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีในปีถัดไป ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับกองทุนสิ่งแวดล้อม

๗.๑.๒ การติดตามและประเมินผลตามแผนปฏิบัติการการจัดหารายได้ โดยติดตามประเมินผลในภาพรวม เมื่อแผนได้ดำเนินการไปแล้วประมาณ ๒ ปี เพื่อนำผลการประเมิน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการมากำหนดแนวทางการจัดหารายได้เพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงสถานะทางการเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อม ณ ปัจจุบัน

๗.๒ กลไกการดำเนินการ

กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยกลุ่มนโยบายและแผน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดหารายได้กองทุนสิ่งแวดล้อมรายปี และกลุ่มงานติดตามและประเมินผล เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนจัดหารายได้เมื่อแผนดำเนินการแล้วประมาณ ๒ ปี เพื่อนำผลการประเมินมากำหนดแผนเพิ่มเติม ทั้งนี้ กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม อาจดำเนินการเองหรือให้บุคคลภายนอก ดำเนินการตามความเหมาะสม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖
แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ - ๒๖๕ - ๖๕๙๗ - ๘
โทรสาร ๐๒ - ๒๖๕ - ๖๕๘๘
<http://envfund.oenp.go.th>